

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra statistiky

Bakalářská práce

Stárnutí obyvatelstva v regionech ČR

Hana Drakslová

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hana Drakslová

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Stárnutí obyvatelstva v regionech ČR

Název anglicky

Population aging in regions of the Czech Republic

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je srovnání aktuálního stavu vybraných ukazatelů problematiky stárnutí obyvatel České republiky v jednotlivých krajích za sledované období. Porovnávány budou vývojové tendence, změny, vzájemné souvislosti, příčiny a územní rozdílnosti sledovaných jevů.

Metodika

Pro zjištění stavu a vývoje vybraných ukazatelů budou použity zejména metody analýzy časových řad. Následně pro analýzy týkající se rozdílů dle zvolených třídících hledisek budou pro vybrané ukazatele užity některé z metod explorační analýzy a induktivní statistiky.

Doporučený rozsah práce

30-40

Klíčová slova

struktura obyvatelstva, věkové skupiny, natalita, střední věk obyvatelstva

---

Doporučené zdroje informací

- KÁBA, B. – SVATOŠOVÁ, L. *Statistické nástroje ekonomického výzkumu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-359-9.
- POLÁKOVÁ, Z. – KLUFOVÁ, R. *Demografické metody a analýzy : demografie české a slovenské populace*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.
- RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost stárne*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1995. Rubikon (Masarykova univerzita). ISBN 80-210-1155-6.
- RABUŠIC, L. *Česká společnost a senioři : sociální, ekonomické a politické aspekty demografického stárnutí české společnosti : texty celostátní konference konané 16. – 17. října [1997] v Brně*. V Brně: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1729-5.
- SOKAČOVÁ, Linda. *Stárnutí populace jako výzva: age management a postavení lidí 50+ ve společnosti a na trhu práce*. Praha: Alternativa 50+, 2014. ISBN isbn978-80-905711-0-5.
- VODÁKOVÁ, A. – PAVLÍK, Z. – KALIBOVÁ, K. *Demografie (nejen) pro demografy*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. ISBN 978-80-7419-012-4.

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra statistiky

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2019

prof. Ing. Libuše Svatošová, CSc.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 21. 03. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Stárnutí obyvatelstva v regionech ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23. 3. 2020

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala prof. Ing. Libuši Svatošové, CSc. za pomoc, odborné vedení, poskytnuté rady, podporu, trpělivost a věnovaný čas při zpracování mé bakalářské práce.

Stárnutí obyvatelstva v regionech ČR

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá analýzou vybraných demografických ukazatelů a problematikou stárnutí populace v České republice a v krajích ČR. Obdobím pro analýzu dat byla zvolena léta 1950 až 2018 pro Českou republiku a rozmezí let 1980-2018 pro kraje ČR. Vybrané ukazatele činí hlavně index stáří, index závislosti I, index závislosti II a index ekonomického zatížení. Pro potřeby analýzy v této práci bylo obyvatelstvo rozděleno do 3 věkových skupin, jedná se o skupiny v rozmezí 0-14 let (dětská složka obyvatelstva), 15-64 let (ekonomicky aktivní obyvatelstvo) a 65 a více let (důchodová složka obyvatelstva). Pozornost byla věnována vývojovým tendencím zvolených ukazatelů s cílem definovat regiony nejvíce zasažené specifikami demografického stárnutí. Jako hlavní metoda byla použita analýza časových řad. Teoretická část byla zpracována pomocí studia odborné literatury. Základní potřebná data byla získána z veřejného zdroje – Českého statistického úřadu. Potřebné výpočty pro aplikační část práce byly provedeny v programu Excel.

Klíčová slova: demografické stárnutí, obyvatelstvo, analýza, časové řady, průměrný absolutní přírůstek, průměrný koeficient růstu, Česká republika, kraje ČR

Population aging in regions of the Czech Republic

Abstract

This thesis deals with the analysis of selected demographic indicators and the problems of an aging population in the Czech Republic and in the regions of Czech Republic. The period for data analysis was chosen for years 1950-2018 for the Czech Republic and between the years 1980-2018 for the regions of Czech Republic. Selected indicators are mainly the age index, dependency index I, dependency index II and index of economic burden. For analysis in this study population was divided into three age groups, these groups are in the range 0-14 years (child component of population), 15-64 years (economically active population) and 65+ years (pension component of population). Attention was paid to the development tendencies of selected indicators in order to define the regions most affected by the specifics of demographic aging. As the main method was used analysis of the time series. The theoretical part was processed using the study of specialized literature. Basic necessary data were obtained from a public source – the Czech Statistics Office. Calculations required for the application part of the work were carried out in Excel.

Keywords: demographic aging, population, analysis, time series, average absolute increment, average growth coefficient, Czech Republic, regions of the Czech Republic

Obsah

1 Úvod.....	13
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
2.2.1 Charakteristika dat	14
2.2.2 Časové řady.....	15
2.2.3 Vybrané elementární charakteristiky časových řad	16
3 Teoretická východiska	18
3.1 Základní pojmy	18
3.1.1 Demografie, demografické události.....	18
3.1.2 Porodnost	18
3.1.3 Úmrtnost	19
3.1.4 Naděje dožití	20
3.1.5 Migrace	20
3.1.6 Demografické stárnutí.....	20
3.2 Struktura obyvatelstva.....	20
3.2.1 Struktura obyvatelstva podle věku.....	21
3.3 Vliv porodnosti a úmrtnosti na demografické stárnutí populace	22
3.3.1 Vliv porodnosti na demografické stárnutí populace	22
3.3.2 Vliv úmrtnosti na demografické stárnutí populace.....	23
3.4 Problémy demografického stárnutí populace.....	24
3.4.1 Důchodové zabezpečení	24
3.4.1.1 Výše starobního důchodu	25
3.4.1.2 Věková hranice odchodu do důchodu	25
3.4.2 Věková diskriminace na trhu práce	26
3.4.3 Vnímání seniorů v naší společnosti a mezigenerační vztahy	26
4 Vlastní práce.....	28
4.1 Česká republika.....	28
4.1.1 Vývoj věkové skladby obyvatelstva	28
4.1.2 Průměrný věk matky při narození 1. dítěte.....	29
4.1.3 Vybrané ukazatele demografického stárnutí.....	30
4.2 Kraje ČR - Hl. m. Praha	34
4.3 Kraje ČR – Středočeský kraj.....	37
4.4 Kraje ČR – Jihočeský kraj.....	39
4.5 Kraje ČR - Plzeňský kraj.....	42

4.6	Kraje ČR – Karlovarský kraj.....	44
4.7	Kraje ČR – Ústecký kraj	47
4.8	Kraje ČR – Liberecký kraj	49
4.9	Kraje ČR – Královéhradecký kraj.....	51
4.10	Kraje ČR – Pardubický kraj	54
4.11	Kraje ČR – Kraj Vysočina	56
4.12	Kraje ČR – Jihomoravský kraj.....	58
4.13	Kraje ČR – Olomoucký kraj	60
4.14	Kraje ČR – Zlínský kraj	62
4.15	Kraje ČR – Moravskoslezský kraj	64
5	Zhodnocení a doporučení	67
5.1	Česká republika.....	67
5.2	Kraje ČR.....	68
6	Závěr.....	70
7	Seznam použitých zdrojů	72
8	Přílohy	74

Seznam obrázků

Obrázek č. 1	Typy věkových struktur dle Sundbärga.....	22
--------------	---	----

Seznam tabulek

Tabulka č. 1	Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří v ČR.....	31
Tabulka č. 2	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I v ČR	32
Tabulka č. 3	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II v ČR	33
Tabulka č. 4	Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení v ČR.....	34
Tabulka č. 5	Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Kraj Praha.....	35
Tabulka č. 6	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Kraj Praha	36
Tabulka č. 7	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Kraj Praha.....	36
Tabulka č. 8	Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Kraj Praha.....	37
Tabulka č. 9	Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Středočeský kraj	38
Tabulka č. 10	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Středočeský kraj.....	38
Tabulka č. 11	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Středočeský kraj	39
Tabulka č. 12	Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Středočeský kraj	39
Tabulka č. 13	Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Jihočeský kraj	40
Tabulka č. 14	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Jihočeský kraj	41
Tabulka č. 15	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Jihočeský kraj	41
Tabulka č. 16	Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Jihočeský kraj	42
Tabulka č. 17	Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Plzeňský kraj	43
Tabulka č. 18	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Plzeňský kraj.....	43
Tabulka č. 19	Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Plzeňský kraj	44

Tabulka č. 20 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Plzeňský kraj	44
Tabulka č. 21 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Karlovarský kraj	45
Tabulka č. 22 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Karlovarský kraj	46
Tabulka č. 23 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Karlovarský kraj	46
Tabulka č. 24 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Karlovarský kraj	46
Tabulka č. 25 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Ústecký kraj	47
Tabulka č. 26 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Ústecký kraj	48
Tabulka č. 27 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Ústecký kraj	48
Tabulka č. 28 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Ústecký kraj	49
Tabulka č. 29 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Liberecký kraj	50
Tabulka č. 30 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Liberecký kraj	50
Tabulka č. 31 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Liberecký kraj	51
Tabulka č. 32 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Liberecký kraj	51
Tabulka č. 33 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Královéhradecký kraj	52
Tabulka č. 34 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Královéhradecký kraj	53
Tabulka č. 35 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Královéhradecký kraj	53
Tabulka č. 36 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Královéhradecký kraj	53
Tabulka č. 37 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Pardubický kraj	54
Tabulka č. 38 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Pardubický kraj	55
Tabulka č. 39 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Pardubický kraj	55
Tabulka č. 40 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Pardubický kraj	56
Tabulka č. 41 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - kraj Vysočina	57
Tabulka č. 42 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - kraj Vysočina	57
Tabulka č. 43 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - kraj Vysočina	57
Tabulka č. 44 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - kraj Vysočina	58
Tabulka č. 45 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Jihomoravský kraj	59
Tabulka č. 46 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Jihomoravský kraj	59
Tabulka č. 47 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Jihomoravský kraj	59
Tabulka č. 48 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Jihomoravský kraj	60
Tabulka č. 49 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Olomoucký kraj	61
Tabulka č. 50 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Olomoucký kraj	61
Tabulka č. 51 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Olomoucký kraj	61
Tabulka č. 52 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Olomoucký kraj	62
Tabulka č. 53 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Zlínský kraj	63
Tabulka č. 54 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Zlínský kraj	63
Tabulka č. 55 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Zlínský kraj	63
Tabulka č. 56 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Zlínský kraj	64
Tabulka č. 57 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Moravskoslezský kraj	65

Tabulka č. 58 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Moravskoslezský kraj	65
Tabulka č. 59 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Moravskoslezský kraj	65
Tabulka č. 60 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Moravskoslezský kraj	66
Tabulka č. 61 Vybrané ukazatele v jednotlivých krajích za rok 2018	68

Seznam grafů

Graf č. 1 Česká republika - vývoj věkové struktury obyvatelstva ČR v období 1950-2018 (v %)	29
Graf č. 2 Česká republika - průměrný věk žen při 1. dítěti v období 1950-2018	30
Graf č. 3 Česká republika - vývoj indexu stáří v období 1950-2018	30
Graf č. 4 Česká republika - vývoj indexu závislosti I v období 1950-2018	31
Graf č. 5 Česká republika - vývoj indexu závislosti II v období 1950-2018	32
Graf č. 6 Česká republika - vývoj indexu ekonomického zatížení v období 1950-2018	33
Graf č. 7 Hl. m. Praha - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	34
Graf č. 8 Středočeský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	37
Graf č. 9 Jihočeský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	40
Graf č. 10 Plzeňský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	42
Graf č. 11 Karlovarský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	45
Graf č. 12 Ústecký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	47
Graf č. 13 Liberecký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	49
Graf č. 14 Královéhradecký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	52
Graf č. 15 Pardubický kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	54
Graf č. 16 Kraj Vysočina - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	56
Graf č. 17 Jihomoravský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	58
Graf č. 18 Olomoucký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	60
Graf č. 19 Zlínský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	62
Graf č. 20 Moravskoslezský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018	64

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
is	Index stáří
PHA	kraj Hl. m. Praha
STC	Středočeský kraj

JHC Jihočeský kraj
PLK Plzeňský kraj
KVK Karlovarský kraj
ULK Ústecký kraj
LBK Liberecký kraj
HKK Královéhradecký kraj
PAK Pardubický kraj
VYS kraj Vysočina
JHM Jihomoravský kraj
OLK Olomoucký kraj
ZLK Zlínský kraj
MSK Moravskoslezský kraj

1 Úvod

Demografické stárnutí je v České republice populární téma, o kterém se během posledních let stále více hovoří. Vyznačuje se prodlužováním průměrné délky života, zejména díky kvalitě a dostupnosti zdravotní péče, což následně zvyšuje podíl starších osob v populaci a současně dochází k poklesu počtu narozených dětí.

S problémem demografického stárnutí se potýká většina vyspělých zemí celého světa. Jde o nevyhnutelný demografický jev, jež je následkem přirozeného vývoje populace. Hlavním problémem demografického stárnutí je, že ekonomicky aktivní obyvatelstvo nebude v dostatečném počtu, aby bylo schopno narůstající postproduktivní složku obyvatel dostatečně ekonomicky zabezpečit.

Problematika budoucího zajištění starší složky obyvatel a s tím spojené dopady je téma hojně diskutované v médiích i na politické scéně. Diskutuje se zejména o možných dopadech na státní rozpočet a potřebě reformy důchodového systému. Stárnutí populace a jeho důsledky je téma, které se týká nás všech.

V této práci bude zkoumán trend vývoje stárnutí populace v České republice a krajích ČR s využitím veřejně dostupných statistických dat.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je srovnání vybraných demografických ukazatelů ve zvoleném období v České republice a v jednotlivých krajích ČR. Pozornost bude zejména věnována vývoji relativních ukazatelů, změnám jejich hodnot v závislosti na čase a celkovému vývoji za sledované období. V závěru bude provedeno porovnání krajů s cílem definovat kraje nejvíce ohrožené z daného hlediska.

2.2 Metodika

První část práce, jež se zabývá literární rešerší, byla zpracována na základě studia odborné literatury, webových stránek zabývajících se danou problematikou, dále byl jako zdroj základních dat použit Český statistický úřad.

Druhá část práce se věnuje zkoumání vývoje demografického stárnutí. Sledovány jsou vybrané demografické ukazatele a jejich vývoj ve vybraných letech. Za celou Českou republiku bude pozorováno období od poválečných let až po současnost neboli od roku 1950 do roku 2018. Pro jednotlivé kraje ČR bylo vybráno období 1980 až 2018. Rozdíl v délce sledovaných období v ČR a jejích krajích je dán dostupností datových informací.

2.2.1 Charakteristika dat

Pro sledování vývoje demografického stárnutí byly pro tuto práci zvoleny demografické ukazatele analýzy struktury obyvatelstva. Jedná se o index stáří, index závislosti I, index závislosti II a index ekonomického zatížení. Pro tuto práci k výpočtu ukazatelů bylo obyvatelstvo podle dostupných dat rozděleno do 3 věkových skupin – 0-14 let, 15-64 let, 65+ let. Výstupem zkoumání těchto vybraných ukazatelů je posouzení časového vývoje v jednotlivých krajích i v celé České republice.

Pro hlubší analýzu věkové struktury obyvatelstva se používají různé druhy indexů.

Index stáří neboli Sauvyho index ukazuje vztah mezi předreprodukční a postreprodukční složkou obyvatelstva.¹ Index stáří je vhodný pro mezinárodní srovnání. Pokud mají populace podobné hodnoty *is* mají i podobný typ věkové struktury. V případě progresivního typu věkové struktury se *is* pohybuje okolo 25 u stacionárního typu je hodnota indexu cca 87 a při regresivním typu je to okolo 150, což znamená, že při regresivním typu připadá na 100 osob v předreprodukčním věku 150 osob v postreprodukčním věku.²

Index závislosti I (index ekonomické závislosti mladých) vyjadřuje vztah mezi dětskou složkou obyvatelstva (obyvatelstvo v předreprodukčním věku) a obyvatelstva v reprodukčním věku.

Index závislosti II (index ekonomické závislosti starých) je poměr mezi složkou obyvatel v postreprodukčním věku a reprodukčním věku.

Index ekonomického zatížení vyjadřuje poměr dětské složky a postreprodukční složky obyvatel k reprodukční složce obyvatel.³

Dále bylo zvoleno sledování změn ve věkové struktuře obyvatel a změny ve vývoji věku žen při jejich prvním dítěti v období 1950-2018 v celé České republice z důvodu dostupnosti potřebných údajů.

2.2.2 Časové řady

Časovou řadou rozumíme posloupnost věcně a prostorově srovnatelných hodnot, které jsou uspořádané ve směru minulost-přítomnost. Analýzou časových řad (případně i prognózou jejich vývoje) se pak rozumí soubor metod, které slouží k popisu těchto řad.

Existují členění časových řad podle určitých hledisek. Časové řady ekonomických ukazatelů se rozlišují na základní druhy:

- podle rozhodného časového hlediska na časové řady intervalové a okamžikové

---

¹ VAŇO, Boris, Danuša JURČOVÁ a Ján MÉSZÁROS. *Základy demografie*.

² KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

³ VAŇO, Boris, Danuša JURČOVÁ a Ján MÉSZÁROS. *Základy demografie*.

- podle periodicity s jakou jsou údaje v řadách pozorovány na dlouhodobé a krátkodobé
- podle druhu sledovaných ukazatelů na časové řady primárních a sekundárních ukazatelů
- podle způsobu vyjádření údajů na časové řady naturálních a peněžních ukazatelů⁴

Jedním ze základních možných prostředků k prezentaci časových řad je jejich graf. Nejčastěji se pomocí grafů znázorňují původní hodnoty časové řady, nebo kumulativní časové řady. Často se časové řady zobrazují tak, aby co nejvíce vynikly jejich vlastnosti a rysy. K tomuto účelu slouží různé druhy grafů:

- Spojnicový graf jedné časové řady – pro získání prvotních informací pro analýzu časové řady
- Spojnicový graf dvou a více časových řad – pro zakreslení více časových řad, v případě potřeby lze použít i pravou vertikální osu
- Krabičkový graf⁵ - neboli boxplot či krabicový diagram je grafickou prezentací pětičíslného souhrnu (minimum, maximum, medián, dolní a horní kvartil).⁶ Jeho grafické znázornění vypadá jako krabička, z níž vycházejí svislé čáry, délka těchto řad je omezena, mohou být maximálně 1,5x delší než krabička
- Graf sezónních hodnot – používá se při analýze sezónních časových řad. Zobrazuje hodnoty podle jednotlivých sezón⁷

2.2.3 Vybrané elementární charakteristiky časových řad

Pro zkoumání dynamiky vývoje časových řad, neboli pro sledování rychlosti změn hodnot sledovaného ukazatele v závislosti na čase, je možné používat různé statistické charakteristiky. Tyto charakteristiky se rozdělují na absolutní, jež slouží k absolutnímu

---

⁴ HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*.

⁵ ARLT, Josef, Markéta ARLTOVÁ a Eva RUBLÍKOVÁ. *Analýza ekonomických časových řad s příklady*.

⁶ KÁBA, Bohumil a Libuše SVATOŠOVÁ. *Statistické nástroje ekonomického výzkumu*.

⁷ ARLT, Josef, Markéta ARLTOVÁ a Eva RUBLÍKOVÁ. *Analýza ekonomických časových řad s příklady*.

porovnání hodnot jednotlivých členů časové řady a relativní, které jsou bezrozměrnými veličinami. Mezi ty nejběžnější patří:

První diference neboli absolutní přírůstky, které je možné definovat jako rozdíly sousedních pozorování časové řady. Charakterizují absolutní přírůstek nebo úbytek zkoumaného ukazatele v určitém období proti období bezprostředně předcházejícímu. Celkem je prvních absolutních diferencí $n - 1$.

$$dy_t = y_t - y_{t-1}, \text{ kde } t = 2, 3, \dots, n \quad (2.1)$$

Dalším příkladem absolutní charakteristiky je druhá diference. Udává absolutní zrychlení, respektive zpomalení v šetřené časové řadě. Lze ji získat rozdílem dvou sousedních prvních absolutních diferencí.

$$d^{(2)}y_t = dy_t - dy_{t-1}, \text{ kde } t = 3, \dots, n \quad (2.2)$$

Mezi relativní ukazatele patří koeficient růstu, jež charakterizuje relativní postupnou rychlost změn hodnot v časové řadě, je-li vyjádřen koeficient růstu v procentech, hovoříme o *tempu růstu*.

$$k_t = \frac{y_t}{y_{t-1}}, \text{ kde } t = 2, 3, \dots, n \quad (2.3)$$

Za celou časovou řadu je možné určit průměrný koeficient růstu, definovaný nejčastěji jako geometrický průměr jednotlivých koeficientů růstu.⁸

$$\bar{k} = \sqrt[n-1]{\frac{y_n}{y_1}} \quad (2.4)$$

---

⁸ SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*.

3 Teoretická východiska

3.1 Základní pojmy

3.1.1 Demografie, demografické události

Slovo *demografie* pochází z řečtiny. Je složeno ze dvou slov – *démos*, jež znamená lid a *grafein*, což znamená psát. V překladu do češtiny by se dalo demografii říkat lidopis.⁹

Demografii definuje každý autor podle sebe, jednotlivé definice jsou si ale přesto blízké. V základu se jedná se o vědní obor, jehož objektem zkoumání jsou lidské populace, avšak těmi se zabývá mnoho vědních oborů, demografie se specificky zaměřuje na proces reprodukce populací.

K vysvětlení procesu demografické reprodukce zkoumá demografie několik demografických jevů, respektive událostí. Jedná se o demografické události, které velkou vahou působí na demografickou reprodukci. Podle tohoto kritéria je možné za nejvýznamnější demografické události pokládat narození a úmrtí, nebo již z nich odvozené globální charakteristiky porodnost a úmrtnost. Za další demografické události se považují i sňatek, rozvod, potrat, ovdovění, nemoc apod., v některých případech se za demografickou událost počítá i migrace.¹⁰

3.1.2 Porodnost

Jak již bylo zmíněno, porodnost patří k demografickým událostem, které mají největší vliv na reprodukci populací. Porodnost neboli natalita je pojem, jež využíváme pro vyjádření významu rození v populačních změnách.

Tento termín úzce souvisí také s termíny plodnost neboli fertilita a plodivost neboli fekundita.¹¹ Plodivost vyjadřuje potenciální schopnost mužů a žen rodit děti. U žen se tato schopnost vztahuje k tzv. reprodukčnímu období, za jehož trvání je biologicky schopná mít

---

⁹ KOSCHIN, Felix. *Demografie poprvé*.

¹⁰ KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie (nejen) pro demografy*.

¹¹ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

děti. Věkově se nejčastěji vymezuje rozpětím 15-49 let. Pojem plodnost se používá pro vyjádření počtu narozených dětí.

Nejčastěji používané ukazatele pro vyjádření porodnosti jsou hrubá míra porodnosti a obecná míra porodnosti. Hrubá míra porodnosti je považována za nejjednodušší ukazatel, který se však hodí pouze k srovnání populací s obdobnou věkovou strukturou, jelikož vyjadřuje, kolik živě narozených dětí připadá na 1 000 obyvatel středního stavu dané populace (skoro vždy v ročním vymezení). Tento ukazatel se většinou zpřesňuje tím, že se počet dětí spojuje jen s ženami v reprodukčním věku, takto dospějeme k tzv. mírám plodnosti. Dále se zjišťuje součet měr plodnosti podle věku, který nám ukazuje intenzitu plodnosti vztahující se k dané populaci a vyjadřuje průměrný počet živě narozených dětí připadající na jednu ženu. Tento ukazatel se již hodí pro mezinárodní srovnávání. Je-li jeho hodnota 2,1, je zajištěna prostá reprodukce bez početních změn v populaci, pokud je nízká úmrtnost. Jestli tato hodnota klesne, snižuje se početní stav populace a naopak.¹²

3.1.3 Úmrtnost

Úmrtnost neboli mortalita je další z klíčových demografických událostí, spolu s porodností dává dohromady základní složku demografické reprodukce populací.

Je celá řada ukazatelů, které se dají k vyjádření úrovně úmrtnosti použít. Základní a nejjednodušší z nich je hrubá míra úmrtnosti.¹³ Tento ukazatel vyjadřuje celkový počet zemřelých připadající na 1 000 obyvatel středního stavu, nejčastěji v ročním vymezení.¹⁴ V minulosti byla hrubá míra úmrtnosti výstižný ukazatel úrovně úmrtnosti, ale v současnosti je ovlivněna věkovou strukturou populace a již se nehodí pro mezinárodní srovnávání. Aby bylo možné mezinárodní srovnávání populací, používá se k odstranění vlivu věkové struktury metoda standardizace. Pro podrobnější analýzu mortality v populaci se používají úmrtnostní tabulky.¹⁵

---

¹² KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie (nejen) pro demografy*.

¹³ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

¹⁴ KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie (nejen) pro demografy*.

¹⁵ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

3.1.4 Naděje dožití

Naděje dožití nebo také střední délka života je ukazatel, který udává délku života. Měří se buď od narození, kdy poté stanovuje, jakého věku se v průměru dožije každé dítě narozené ve sledované generaci za předpokladu zachování úrovně mortality. Nebo se udává od určitého přesného vybraného věku a pak nám určuje průměrnou délku života osob po dosažení zvolené věkové hranice. Naděje dožití se jako ukazatel vhodný pro mezinárodní srovnání, jelikož není ovlivněn věkovou strukturou populace.¹⁶

3.1.5 Migrace

Migrace vyjadřuje přemísťování obyvatelstva v prostoru. Jedná se buď o přemístění v rámci územní jednotky bez ohledu na to, zda se jedná o pohyb do měst (v horizontálním směru), nebo z nich (ve vertikálním směru), nebo o pohyb mezi jednotlivými státy.¹⁷

3.1.6 Demografické stárnutí

Demografické stárnutí či stárnutí obyvatelstva je proces, ve kterém se mění věková struktura obyvatelstva, a to tak, že se snižuje v populaci podíl osob mladších 15 let a zároveň se zvyšuje podíl osob nad 65 let.¹⁸

Stárnutí obyvatelstva je v současné době jev, který postihuje všechny vyspělé země. Opakem stárnutí populace je demografické mládnutí, při kterém dochází především ke zvýšení porodnosti a následně změně věkové struktury, při které je větší podíl osob mladších 15 let než osob starších 65 let.¹⁹

3.2 Struktura obyvatelstva

Složení obyvatelstva z hlediska pohlaví a věku patří mezi základní informace o populaci při demografické analýze. Pro grafické znázornění struktury obyvatelstva podle věku a pohlaví se používá věková pyramida.

---

¹⁶ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

¹⁷ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

¹⁸ RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost stárne*.

¹⁹ KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie (nejen) pro demografy*.

3.2.1 Struktura obyvatelstva podle věku

Věkové skupiny obyvatelstva se netvoří náhodně, ale měly by odrážet významné změny v životě člověka. Podle demografa A. Sundbärga můžeme obyvatelstvo rozdělit do 3 základních věkových skupin – předreprodukční (dětská složka), reprodukční a postreprodukční (poreprodukční). Podle tohoto rozdělení se obyvatelstvo podle věku rozděluje nejčastěji takto:

- 0-14 let   předreprodukční věk
- 15-49 let   reprodukční věk
- 50+ let   postreprodukční věk²⁰

Demografické studie zabývající se problematikou stárnutí obyvatelstva se odlišují stanovenou hranicí stáří (postreprodukční věk). Určení této hranice ovlivňuje i věk odchodu do důchodu.²¹

Strukturu obyvatel podle věku a k určitému okamžiku nejlépe znázorňuje věková pyramida. Věková pyramida je dvojitý histogram, kde na ose y máme rozložení věkových skupin (jednoleté nebo víceleté) a na ose x vidíme počet obyvatel, který připadá na danou věkovou skupinu.

Při grafickém znázornění věkové pyramidy jsou dle demografa A. G. Sundbäga dobře viditelné 3 typy věkové struktury – progresivní, stacionární a regresivní.²²

- Progresivní typ – pro progresivní typ věkové struktury je charakteristická vysoká porodnost. Dochází k značné porodnosti převažující nad úmrtností. Dětská složka převažuje nad postreprodukční. Populaci v tomto typu můžeme označit jako mladou populaci. V současnosti je tento typ věkové struktury obvyklý pro rozvojové země.

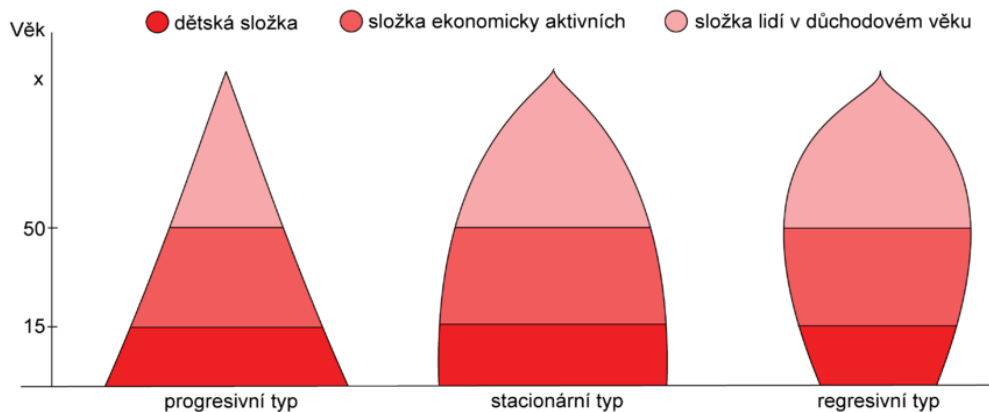
²⁰ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

²¹ RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost stárne*.

²² KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie (nejen) pro demografy*.

- Stacionární typ – u stacionárního typu věkové struktury je v populaci zastoupena dětská složka ve stejné míře jako postreprodukční složka. Porodnost a úmrtnost je charakteristicky konstantní a vyrovnaná. Následkem toho dochází pouze k nahrazování reprodukční složky, ale již ne k populačnímu růstu. Stacionární typ je charakteristický pro více zemí a je pouze přechodný.
- Regresivní typ – při regresivním typu dochází k neustálému poklesu porodnosti. Postreprodukční složka obyvatel dlouhodobě převažuje nad dětskou složkou a dochází k stárnutí populace. Regresivní typ věkové struktury je charakteristický pro všechny vyspělé země.²³

Obrázek č. 1 Typy věkových struktur dle Sundbärga

Zdroj: https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9Bkov%C3%A1_pyramida

3.3 Vliv porodnosti a úmrtnosti na demografické stárnutí populace

3.3.1 Vliv porodnosti na demografické stárnutí populace

Na to, zda je populace mladá či stárnoucí, má značný vliv porodnost. Respektive poměr dětské složky populace, kterou nám udává porodnost, ku postreprodukční složce populace.

²³ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

Samotný počet nově narozených dětí (porodnost) ovlivňuje mnoho faktorů. Jedná se například o faktory ekonomické, sociální a psychologické. Tyto kulturní faktory mají vliv na to, jaký byl, je a bude názor na založení rodiny a pořízení dítěte nebo dětí.

Poslední větší změny v těchto faktorech mají začátek na konci 20. století a trend stále trvá. Například se jedná o růst vzdělanosti neohledě na pohlaví, dostupná antikoncepce, ekonomická rovnost pohlaví...Tyto a další změny tehdy i dnes ovlivňují vznik nových rodin a pořízení dětí.²⁴

Díky novým příležitostem se stalo trendem odkládání pořízení dítěte do vyššího věku a také nárůst počtu dětí narozených mimo manželství. I toto přispívá k tomu, že porodnost je dlouhodobě pod hranicí prosté reprodukce a to má za následek další stárnutí populace.²⁵

3.3.2 Vliv úmrtnosti na demografické stárnutí populace

Úmrtnost je další ukazatel, jež značně ovlivňuje demografické stárnutí. V minulosti měla mortalita velký podíl na pomalém růstu obyvatelstva Země, tvořila tak hlavní regulátor počtu obyvatelstva.

V současnosti již úmrtnost není hlavním faktorem, dopomohl k tomu rozvoj zdravotnictví a změny v životním stylu.

Neodborná veřejnost často zastává názor, že stárnutí populace je způsobeno hlavně tím, že se lidé dožívají vyššího věku, a tak umírají později a že stárnutí obyvatelstva je především ovlivňováno změnami v úmrtnosti. Není to však úplně takto. Úmrtnost se totiž nevztahuje pouze ke starším věkovým ročníkům, její pokles značí i pokles v novorozenecké, kojenecké a dětské úmrtnosti. Tento jev však netrvá permanentně, ve vyspělých zemích s téměř nulovou kojeneckou úmrtností je velmi pravděpodobné, že se snížení úmrtnosti odehrává hlavně ve starších věkových skupinách tzv. na vrcholu věkové pyramidy.

Proto stárnutí nebo mládnutí obyvatelstva podle charakteru věkové struktury závisí na trendech v porodnosti a úmrtnosti, minulých i současných.²⁶

---

²⁴ RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost stárne*.

²⁵ KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy*.

²⁶ RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost stárne*.

3.4 Problémy demografického stárnutí populace

Demografické stárnutí a problémy s ním spojené - to jsou velmi aktuální témata, kterými se dnešní společnost v České republice zabývá.

Na jednu stranu představuje demografické stárnutí úspěch lidstva, protože svědčí o našem pokroku, ale na stranu druhou tyto změny ve věkové struktuře populace s sebou přinášejí mnoho problémů, které dříve nebyly vůbec, nebo existovaly jen v omezené míře. Dnešní stárnoucí společnosti ještě nejsou na jejich řešení připraveny. Jen se snaží najít co nejlepší způsob zvládnutí důsledků demografického stárnutí.

Tyto důsledky se nejvíce projevují v mnoha sférách ekonomického a sociálního vývoje, tedy hlavně v oblastech přímo závislých na věkovém složení obyvatelstva. Jedná se hlavně o poskytování a financování důchodového zabezpečení, sociální a zdravotní péče, udržení a podpora mezigenerační solidarity a také zamezení věkové diskriminace (ageismu).²⁷

3.4.1 Důchodové zabezpečení

Stále se zvyšující počty lidí v důchodovém věku mají za následek narůstající tlak na finanční zajištění důchodového zabezpečení. Počet lidí v důchodovém věku již má historicky nejvyšší hodnotu, jedná se o více než 2 mil. seniorů.

Složka obyvatel v důchodovém věku dlouhodobě roste. V roce 2017 připadalo na 100 dětí ve věku do 15 let 122 seniorů. Dále zde máme index ekonomické závislosti, který vztahuje ekonomicky závislé skupiny (dětskou složku a seniory) k ekonomicky aktivnímu obyvatelstvu, jež v roce 2017 činil 53,8 závislých osob na 100 osob v produktivním věku. Jestli bude i nadále pokračovat trend posledních let, budou se tyto hodnoty stále zvyšovat. Tyto hodnoty nám také dávají představu toho, jak zatížený je systém důchodového zajištění.²⁸

---

²⁷ KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ. *Demografie (nejen) pro demografy*.

²⁸ KŘEŠŤANOVÁ, Jana. Osob ve věku 65 a více let bylo poprvé více než 2 miliony.

3.4.1.1 Výše starobního důchodu

Průměrná výše starobního důchodu v Česku byla 13 377 Kč. Muži pobírali v průměru 14 697 Kč a ženy 12 182 Kč. Přitom hranice příjmové chudoby minulý rok byla 11 963 Kč pro samostatně žijícího člověka. Dá se předpokládat, že tato částka se v tomto roce ještě zvýší. Z dostupných informací vyplývá, že v ČR žije na hranici příjmové chudoby něco přes 190 tis. seniorů.²⁹

Další problém, který s výší důchodu souvisí, je bydlení seniorů. Vysoké ceny nájmu a bytů způsobují, že senioři na ně nemusí dosáhnout. Odhadem dají senioři za bydlení 70 – 80 % svého důchodu, vychází ze statistik zpracovaných Radou seniorů ČR. Pomoc seniorům pak přichází ze strany rodiny nebo prostřednictvím sociálních dávek. Na zlepšení situace se již několik let pracuje, jedná se o zákon, podle kterého by obce měly povinnost udržovat určité procento bytů pro tyto účely.³⁰

3.4.1.2 Věková hranice odchodu do důchodu

Věková hranice pro odchod do penze se v posledních letech postupně zvyšovala. Jedná se o snahu snížit úroveň vyplácených důchodů, alespoň trochu vylepšit poměr mezi ekonomicky aktivním a ekonomicky postaktivním obyvatelstvem.

Rabušic ve svém díle, jež vyšlo již přibližně před 20 lety, dále uvádí, že správný věk odchodu do důchodu je podle něj 65 let. K tomuto číslu dospěl, když vzal naději dožití a určil hranici 15 let, jež by podle něj měl člověk strávit v důchodu, vyšel mu věk 65 let jako ideální.³¹

V současnosti se nejedná jen o teorii, ale tento věk je zaveden v praxi. Naděje dožití je dnes větší, než byla tehdy, člověk by měl strávit v penzi alespoň čtvrtinu života. Pohled veřejnosti na hranici odchodu do penze v 65 letech je různý, některým připadá přiměřený, jiným naopak moc vysoký.

---

²⁹ Zhruba 190.000 seniorů v Česku nemá starobní penzi ani 10.000 Kč. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/zhruba-190-000-senioru-v-cesku-nema-starobni-penzi-ani-10-000-kc/1757684>.

³⁰ DIVINOVÁ, Jana a Jitka VLKOVÁ. Když důchod nestačí. Senioři v nájmu mají problém vyjít s penězi.

³¹ RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost a senioři*.

Podle statistiků by se věk odchodu do důchodu měl ještě zvýšit, jelikož obyvatelstvo stárne příliš rychle a výdaje na důchody stále rostou. Věková hranice by se tak posunula na 67 let. Zda k tomuto posunu opravdu dojde a jak, se teprve bude projednávat.³²

3.4.2 Věková diskriminace na trhu práce

Na trhu práce je v současné době řada skupin, které jsou nějakým způsobem znevýhodňovány, diskriminovány nebo je jim jinak znemožněno dosáhnout rovných podmínek k uplatnění svých schopností a dovedností. Jednu takovou skupinu tvoří lidé, co jsou věkově blízko k vstupu do důchodu.

Spolu se změnou věkového složení populace a tím i zvyšujícím se produktivním věkem by měla probíhat i změna v pohledu na starší pracovníky. V ČR existuje mnoho stereotypů ohledně starší generace a většina z nich není moc lichotivá. Výskyt věkové diskriminace ovlivňuje i výše dosaženého vzdělání.

U konkrétních organizací se pohled na zaměstnávání starších pracovníků odvíjí od toho, o jakou organizaci se jedná a co je její hlavní činností. Toto ovlivňuje i nastavení personálního řízení.

K redukci všech forem diskriminace by měl sloužit antidiskriminační zákon, se kterým jsou zaměstnavatelé obecně seznámeni a měli by se podle něj řídit. V praxi se ovšem najdou někdy výjimky.³³

3.4.3 Vnímání seniorů v naší společnosti a mezigenerační vztahy

Jak se zvyšuje počet seniorů, tak stoupá i zátěž na ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Tato skutečnost je zkouškou mezigenerační solidarity, toho jak lidé v produktivním věku vnímají seniory i to, jak se k nim chovají.

Vnímání seniorů je často ovlivněno předsudky, jejichž vlivem jsou často viděni v negativním světle.³⁴ Mimo předsudků k negativnímu vnímání seniorů napomáhá i zvyšující se hranice odchodu do důchodu a růst daňové zátěže. Obě tyto události mají

---

³² VLKOVÁ, Jitka. Do penze v 67 letech. Důchodový věk se musí zvýšit, tvrdí statistici.

³³ SOKAČOVÁ, Linda a kol. *Stárnutí populace jako výzva* [online].

³⁴ SOKAČOVÁ, Linda a kol. *Stárnutí populace jako výzva* [online].

napomoci co nejlepšímu vypořádání se s problémy, které sebou nese početná složka starších lidí, avšak pro lidi v produktivním věku představují nepříjemnosti.

Pro rok 2020 je již připraven nový daňový balíček, který opět zvedne některé daně. Už byl schválen vládou, teď jen čeká na schválení parlamentem a pak půjde k podpisu prezidentovi.³⁵

---

³⁵ Vláda odsouhlasila zvýšení daně z tabáku a lihovin. Krabička cigaret zdraží o 13 korun. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66579100-vlada-zvysila-spotrebni-dan-z-tabaku-a-lihovin-vyssi-zdaneni-postihne-i-hazard>.

4 Vlastní práce

V této části práce budou porovnávány vybrané ukazatele za sledované období. Jedná se především o index stárí, index závislosti I, index závislosti II a index ekonomického zatížení (pro jejichž výpočty jsou v této práci stanoveny věkové skupiny 0-14, 15-64 a 65+ let). Srovnání uvedených ukazatelů bude nejprve provedeno v rámci celé ČR a posléze v jednotlivých krajích ČR. Analýza demografických ukazatelů bude provedena v období 1950 – 2018 v celé České republice a v období 1980 – 2018 v krajích ČR. Zvlášť budou sledovány ukazatele průměrný věk matky při narození 1. dítěte a vývoj věkové skladby obyvatelstva (při rozdělení do tří skupin – obyvatelstvo 0-14 let, 15-64 a 65+ let) v celé ČR. Výstupy výpočtů pro všechny uvedené hodnoty jsou obsaženy v příloze (Příloha č. 1 - 15)

4.1 Česká republika

4.1.1 Vývoj věkové skladby obyvatelstva

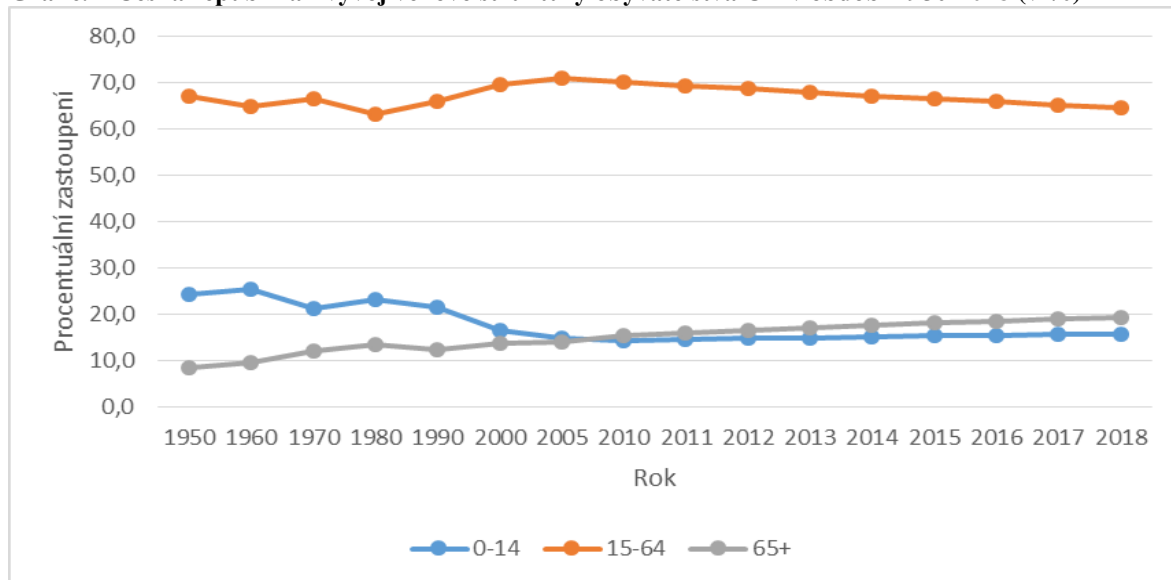
Zhodnocením grafu (Graf č. 1) je ve vývoji počtu osob ve věku 0-14 let zřejmé kolísání této skupiny obyvatelstva. Mezi obdobími 1950 – 1980 dochází střídavě k poklesu i růstu této skupiny obyvatel. Od roku 1980 až do roku 2010 vykazuje křivka klesající trend, zlomovým rokem je již zmíněný rok 2010 a v následujících letech je zřejmý rostoucí trend. V roce 1960 měla dětská složka obyvatelstva nejvyšší zastoupení ze všech sledovaných let a to 25,4 %, což představuje 2 457 tis. osob. Nejvyšší úbytek této složky obyvatel nastal v roce 2010, kdy hodnota klesla na 14,3 % neboli na 1 506 tis. osob. I přes jasný současný rostoucí trend je zřejmě vidět dlouhodobý pokles dětské složky obyvatel.

Ve vývoji počtu osob ve věku 15-64 let dochází v letech 1950 až 1980 k periodickému kolísání. V dalších letech projevuje křivka rostoucí tendenci až do roku 2005 od tohoto roku až po rok 2018 vykazuje stálý klesající trend. Nejnižší počet osob ve věku 15-64 let vykazuje rok 1980 v zastoupení 63,2 %, což je 6 524 tis. obyvatel. Naopak nejvyšší zastoupení této skupiny nastalo v roce 2005, činilo 71,1 %, což představuje 7 274 tis. obyvatel.

U věkové skupiny nad 65 let je mezi sledovanými roky jasná rostoucí tendence. Jedinou odchylku od tohoto trendu vykazuje rok 1990, kdy procentuální zastoupení starších osob kleslo z předchozích 13,5 % na 12,5 %, avšak následně v roce 2000 došlo

opět k růstu a to na 13,8 %. Vzhledem k rostoucímu trendu došlo k největšímu zastoupení osob nad 65 let v populaci v roce 2018 s 19,4 % neboli 2 063 tis. obyvateli.

Graf č. 1 Česká republika - vývoj věkové struktury obyvatelstva ČR v období 1950-2018 (v %)

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

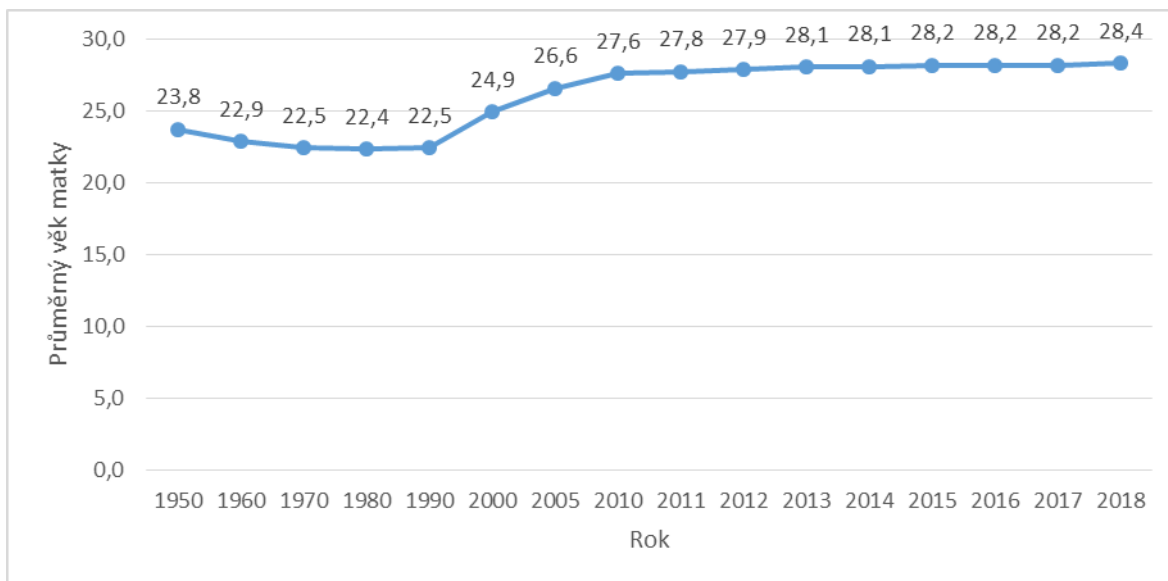
V letech 1950 - 2005 dětská složka obyvatelstva jasně převažuje nad postproduktivní skupinou obyvatel, avšak v roce 2010 tomu tak již není. Z grafu (Graf č. 1) je zřejmé, že došlo ke zlomu mezi lety 2005 a 2010. Počet obyvatel nad 65 let v roce 2010 stoupl na 1 616 tis. a zastoupení složky 0-14 let tvořilo 1 506 tis. obyvatel.

Při sledování vývoje struktury obyvatelstva podle věkové skladby je zřetelně viditelný úbytek produktivní skupiny a přírůstek postproduktivní skupiny obyvatelstva.

4.1.2 Průměrný věk matky při narození 1. dítěte

Z grafu (Graf č. 2) je nepřehlédnutelný klesající trend v letech 1950 – 1980. Dále nastává zlom a značné zvýšení průměrného věku žen při narození 1. dítěte. Tato rostoucí tendence se projevuje až do roku 2018. Nejnižší věk, kdy se z ženy stala matka, byl v roce 1980 a činil 22,4 let. Nejvyšší hodnota za sledované období je 28,4 let v roce 2018. Největší rozdíl mezi jednotlivými hodnotami představuje nárůst o 2,5 roku a to mezi roky 1990 a 2000, kdy se z ženy stala matka v průměru až ve svých 24,9 letech oproti dřívějším 22,5 letům.

Graf č. 2 Česká republika - průměrný věk žen při 1. dítěti v období 1950-2018

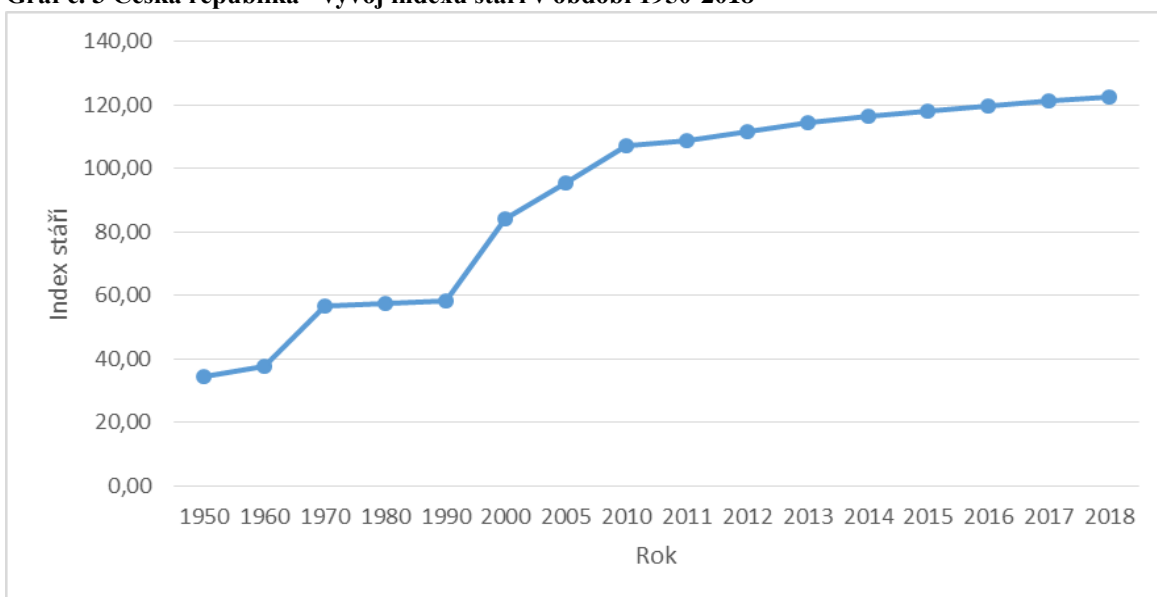

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

4.1.3 Vybrané ukazatele demografického stárnutí

Změny ve věkové struktuře obyvatel velmi dobře charakterizuje index stárí, který udává kolik obyvatel ve věku 65 a více připadá na 100 dětí do 14 let. V souvislosti s vývojem tohoto ukazatele v České republice je zřejmé, že se jedná o rostoucí trend. Hodnoty 1. difference ani jednou za sledovaná léta nebyly záporné.

Graf č. 3 Česká republika - vývoj indexu stárí v období 1950-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Ve sledovaných letech měl index stáří nejmenší hodnotu 34,49 v roce 1950. Kdy připadalo na 100 osob ve věku 0-14 let více než 34 osob ve věku 65 a více let. Mezi lety 1990 a 2000 došlo k největšímu absolutnímu přírůstku a to o 26,07 z původních 58,29 na celkových 84,36. V současnosti se hodnota indexu pohybuje okolo 122,68, což znamená, že na 100 osob ve věku 0-14 let připadá skoro 123 osob ve věku nad 65 let.

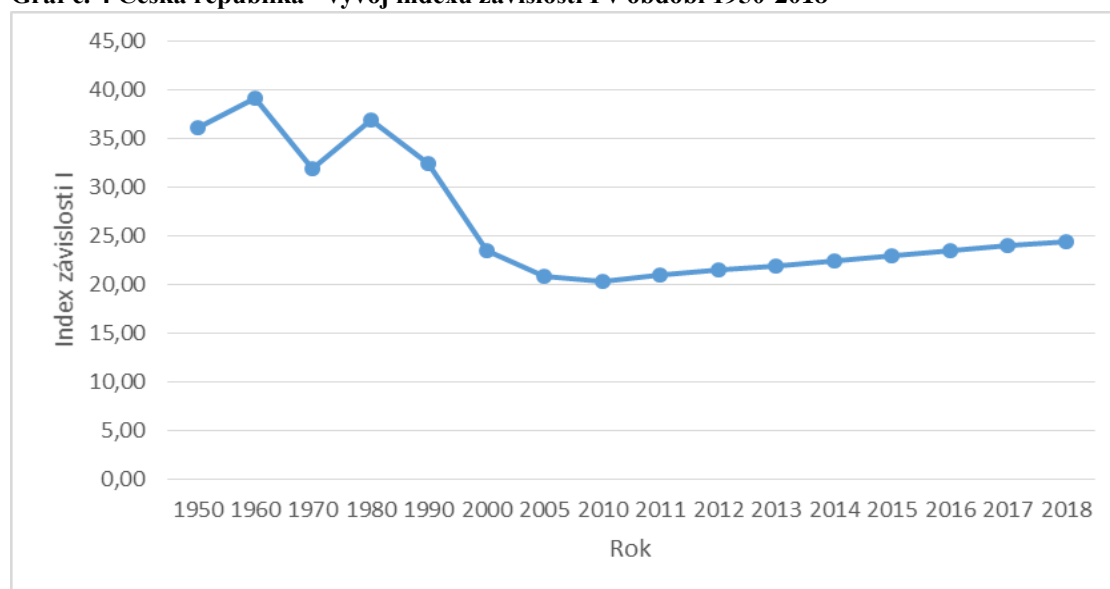
Tabulka č. 1 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří v ČR

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1950-2018	Průměrný koeficient růstu 1950-2018
Index stáří	5,88	1,09

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Meziročně docházelo v České republice průměrně k navýšení indexu stáří o 5,88. To znamená, že se každý rok ve sledovaném období v průměru zvětšil počet osob ve věku nad 65 let k 100 osobám ve věku 0-14 let skoro o 6 osob. Průměrný relativní přírůstek dosahuje během sledovaných let hodnoty 109 %, což značí, že v průměru došlo každý rok ke zvýšení o 9 %.

Graf č. 4 Česká republika - vývoj indexu závislosti I v období 1950-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti I, kterému se také říká index ekonomické závislosti mladých, udává počet dětí ve věku 0-14 let připadající na 100 osob ve věku 15-64 let. Hodnota tohoto

indexu během sledovaných let klesá i stoupá. K největšímu poklesu došlo v období od roku 1980 do roku 2010, kdy nastává změna a index závislosti pozvolna roste až do roku 2018. Největší hodnoty 39,17 index nabyl v roce 1960. Nejnižší hodnoty dosáhl index závislosti I v roce 2010, kdy klesla hodnota na 20,37. Nejnovější hodnota indexu je 24,44 za rok 2018, kdy na 100 osob ve věku 15-64 let připadá přibližně 24 osob věku do 14 let.

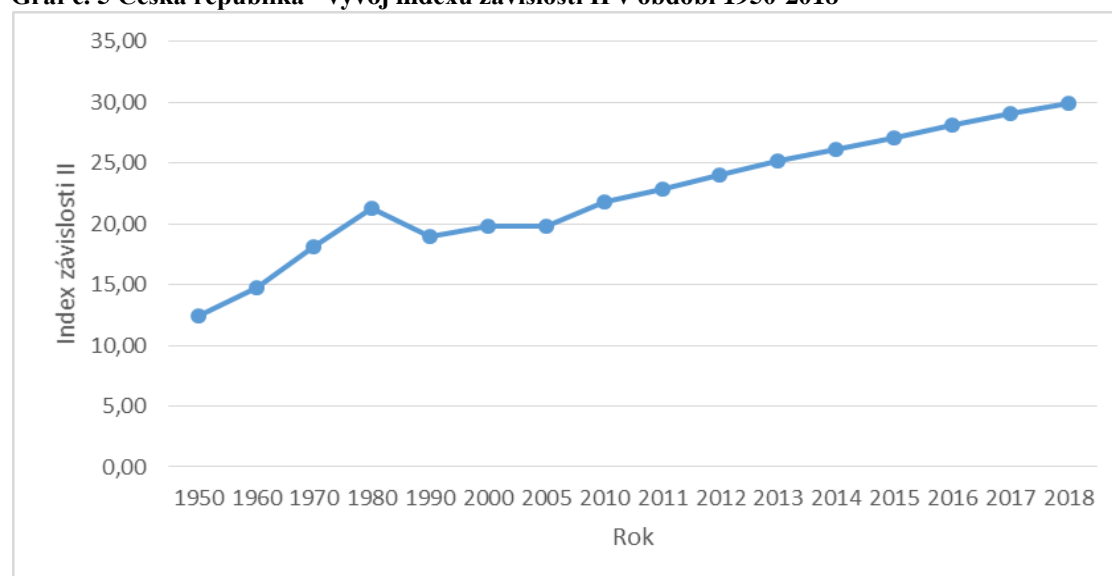
Tabulka č. 2 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I v ČR

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1950-2018	Průměrný koeficient růstu 1950-2018
Index závislosti I	-0,78	0,97

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

I přes rostoucí trend indexu závislosti I v posledních letech je hodnota průměrného absolutního přírůstku minusová, což znamená, že se v průměru za celé sledované období počet osob dětské složky obyvatel k 100 osobám ve věku 15-64 let zmenšil o 0,78. Průměrný koeficient růstu svou hodnotou pokles potvrzuje, ukazuje průměrný úbytek 3 %.

Graf č. 5 Česká republika - vývoj indexu závislosti II v období 1950-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dalším vybraným ukazatelem je index závislosti II nebo také index ekonomické závislosti starých, který stanoví počet osob ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15-64 let. V průběhu let index závislosti II vykazuje stálý rostoucí trend narušený pouze jedním kolísáním v roce 1990. Index měl nejvyšší hodnotu 12,47 v roce 1950, dále nejvyšší

hodnoty dosahuje v roce 2018, kdy udává, že na 100 osob ve věku 15-64 let připadá 29,98 osob ve věku nad 65 let.

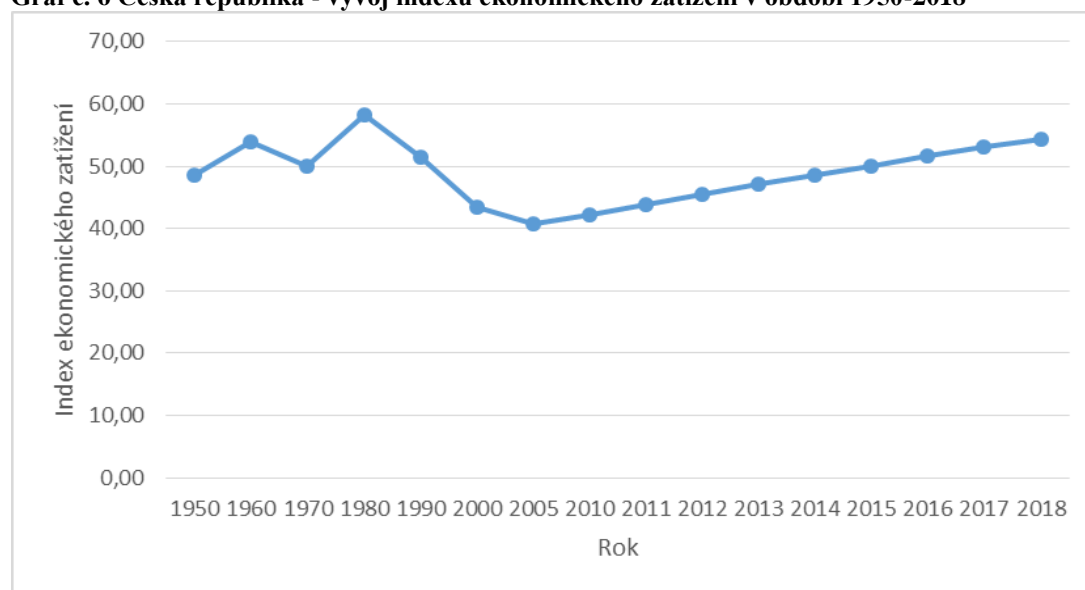
Tabulka č. 3 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II v ČR

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1950-2018	Průměrný koeficient růstu 1950-2018
Index závislosti II	1,17	1,06

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný absolutní přírůstek za sledovaná léta je 1,17, dalo by se říct, že se v průměru každý rok poměr starších osob na 100 osob ve věku 15-64 let zvýšil o jednoho. Procentuálně činí průměrný koeficient růstu za vybrané období 106 %, meziroční nárůst je 6 %.

Graf č. 6 Česká republika - vývoj indexu ekonomického zatížení v období 1950-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vypovídající ukazatel věkové struktury obyvatel je také index ekonomického zatížení, který charakterizuje poměr počtu osob ve věku 0-14 a 65 a více let na 100 osob ve věku 15-64 let. Neboli poměr dětské složky obyvatel a seniorů k obyvatelům v ekonomicky aktivnímu věku.

Index ekonomického zatížení vykazuje v období 1950 až 1980 jisté kolísání. Dále vidíme klesající tendenci až do roku 2005, co zároveň dosáhl nejnižší hodnoty 40,68. Po tomto roce se tendence křivky mění na rostoucí až po konec sledovaného období. Největší

hodnoty dosahuje index v roce 1980, kdy dosáhl hodnoty 58,27. V roce 2018 s hodnotou 54,42 udává, že na 100 osob v ekonomicky aktivním věku připadá více než 54 osob ve věku 0-14 a 65 a více let.

Tabulka č. 4 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení v ČR

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1950-2018	Průměrný koeficient růstu 1950-2018
Index ekonomického zatížení	0,39	1,01

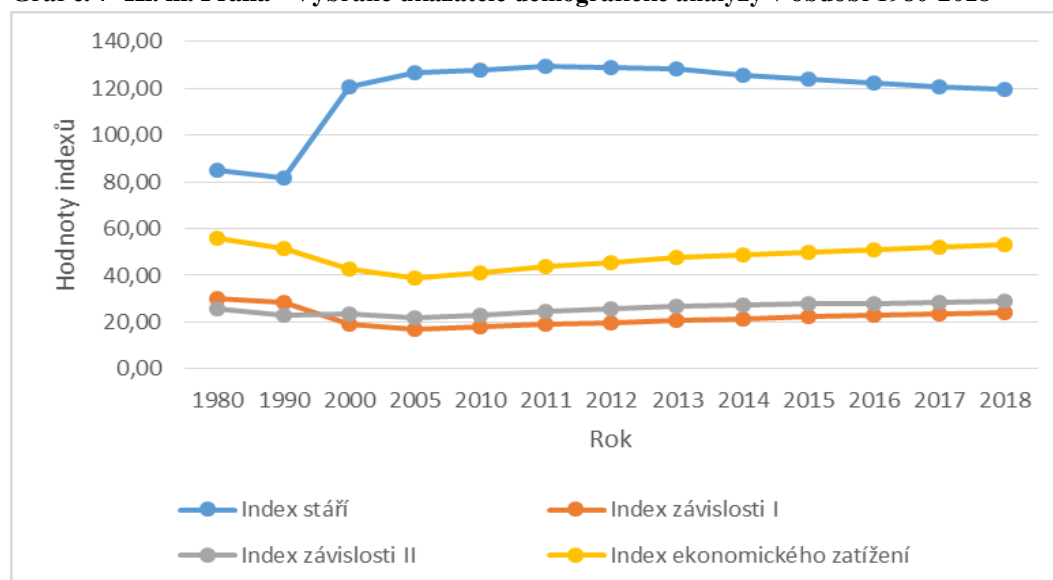
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Každý rok za sledované období se počet obyvatel závislé složky obyvatel (0-14 a 65+ let) k 100 obyvatelům ve věku 15-64 let zvýšil o 0,39, tedy meziroční nárůst v průměru není ani jeden obyvatel. Vyjádřeno průměrným koeficientem růstu dochází k zvýšení o 1 %.

4.2 Kraje ČR - Hl. m. Praha

Z grafického znázornění (Graf č. 7) vývoje indexu stáří vyplývá, že v posledních letech má křivka klesající tendenci. Což značí, že poměr mezi obyvateli ve věku 0-14 let a 65+ let se pomalu postupně mění ve prospěch dětské složky obyvatel.

Graf č. 7 Hl. m. Praha - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

K poklesu indexu stáří došlo i mezi lety 1980 a 1990, avšak po tomto roce index stáří značně rostl až do roku 2011, nadále křivka jeví klesající trend až do roku 2018. Vysoký růst křivky je velmi dobře vidět mezi lety 1990 a 2000 v tuto dobu také došlo k největšímu absolutnímu přírůstku za celou časovou řadu s hodnotou 39,11. Naopak k nejmenšímu přírůstku 1. difference došlo v roce 1990, a to se zápornou hodnotou -3,3. Dobou, kdy index dosahoval nejmenší hodnoty 81,53, byl rok 1990. Ke svému vrcholu index stáří došel v roce 2011 s hodnotou 129,67. Za rok 2018 platí, že se v kraji počet obyvatel ve věku 65+ ke 100 obyvatelům ve věku 0-14 let dostal na hodnotu 119,56. Svým vývojem v posledních letech se kraj Hl. m. Praha odlišuje od toho celorepublikového (Graf č. 3), jež projevuje rostoucí tendenci.

Tabulka č. 5 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Kraj Praha

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	2,89	1,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Z tabulky (Tabulka č. 5) je zřejmé, že i přes klesající trend indexu stáří v posledních letech byl předchozí nárůst tak veliký, že průměrný absolutní přírůstek má kladnou hodnotu 2,89. O tuto hodnotu v průměru časová řada v každém sledovaném roce vzrostla. Průměrný koeficient růstu rovněž vypovídá o růstu křivky svou hodnotou 1,03.

Vývoj indexu závislosti I ve sledovaném období se zdá téměř shodný s vývojem v celé České republice (Graf č. 4). Od roku 1980 až do roku 2005 vykazuje křivka klesající tendenci, v následujících letech se tendence mění na rostoucí a tento trend trvá až do roku 2018. K největšímu poklesu indexu závislosti mladých mezi sledovanými lety došlo v roce 2000, kdy hodnota 1. difference klesla na -9,03, největší nárůst nastal v roce 2010 s hodnotou 1,06. Nejvyšší číselné hodnoty nabyl index v roce 1980, kdy měl hodnotu 30,13 a je možné říct, že v tu dobu připadalo na 100 obyvatel ve věku 15-64 let přibližně 30 obyvatel ve věku 0-14 let. V roce 2005 měl index nejnížší hodnotu za celé sledované období a to 17,07. Nejnovější hodnota indexu závislosti I za rok 2018 je 24,18 a pohybuje se tedy mezi oběma zaznamenanými extrémy.

Tabulka č. 6 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Kraj Praha

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-0,50	0,98

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnota průměrného absolutního přírůstku je i přes rostoucí tendenci křivky od roku 2005 záporná, dalo by se proto říct, že v průměru každý rok hodnota indexu závislosti klesla o 0,5. Skutečnost, že vývoj indexu v dlouhodobém pohledu celkově klesl, potvrzuje i průměrný koeficient růstu hodnotou 0,98. Což znamená, že v průměru index klesal tempem 2 %.

Index závislosti II vykazuje podobné klesající i rostoucí tendence jako index závislosti I, avšak s menšími extrémními kolísáními hodnot mezi jednotlivými obdobími. V období mezi lety 1980 až 2005 křivka převážně klesá jako u předchozího indexu s výjimkou roku 2000, kdy mírně stoupla s absolutním přírůstkem 0,17. Od roku 2005 dále již projevuje zřejmou rostoucí tendenci až do roku 2018. Absolutní přírůstek dosáhl největší hodnoty 1,59 v roce 2011 a nejvíce klesl v roce 1990 na hodnotu -2,48. Nejnižší hodnotu indexu závislosti starých vykazuje za rok 2005, kdy činí 21,65. Naopak nejvyšší hodnoty dosahuje v roce 2018 a to 28,90, což značí, že na 100 osob ve věku 15-64 let připadá téměř 29 osob v důchodovém věku.

Tabulka č. 7 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Kraj Praha

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,28	1,01

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Křivka nevykazuje velké kolísání a hodnota průměrného absolutního přírůstku je kladná. Za sledovaná léta hodnota indexu závislosti II v průměru meziročně roste o 0,28. Průměrný koeficient růstu značí, že křivka roste v průměru o 1 %.

Ve vývoji indexu ekonomického zatížení se stejně jako v případě indexu závislosti mladých a indexu závislosti starých jeví jako hlavní zlomový rok 2005. Od roku 1980, tedy od počátečního roku sledování, až do roku 2005 křivka vykazuje klesající tendenci. Po roce 2005 dochází ke změně a křivka projevuje stálý rostoucí trend až do konečného roku sledování. Největší extrémní 1. difference nastávají v roce 2000, kdy hodnota klesla na -8,86 a v letech 2010 a 2011, když se hodnota držela na 2,54 v obou letech. K největšímu

propadu indexu ekonomického zatížení došlo v roce 2005, kdy jeho hodnota klesla na 38,72. Nejvyšší hodnoty index dosáhl v roce 1980, kdy činil 55,70. V roce 2018 má index ekonomického zatížení hodnotu 53,08.

Tabulka č. 8 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Kraj Praha

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,22	1,00

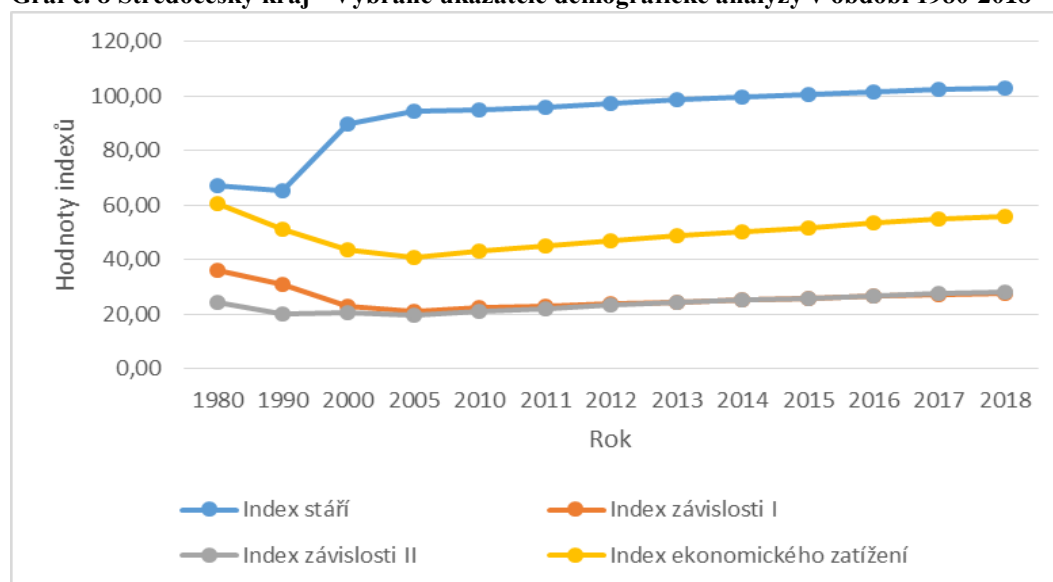
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný koeficient růstu dosahuje za sledované období hodnoty 1. Meziročně v průměru dojde k úbytku hodnoty indexu ekonomického zatížení o 0,22. Tyto hodnoty značně ovlivnila počáteční klesající tendence křivky.

4.3 Kraje ČR – Středočeský kraj

Křivka indexu stáří vykazuje převážně rostoucí trend za celé sledované období. K jedinému kolísání dochází ze začátku pozorování v letech 1980-1990, kdy došlo k mírnému poklesu. Nadále je již zřejmý trvalý rostoucí trend, jež trvá až do roku 2018.

Graf č. 8 Středočeský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Absolutní přírůstek nabyl nejvyšší hodnoty v roce 2000 a činil 24,68, nejnižší hodnotu měl v již zmíněném roce 1990, kdy dosáhl záporné hodnoty -1,79. Nejvyšší

hodnotu získal index stáří v roce 2018, což činil 103,02. V roce 2018 podle indexu připadá v kraji na 100 obyvatel ve věku 0-14 let přibližně 103 obyvatel ve věku 65+ let. Nejnižší hodnoty index dosáhl v roce 1990 s číslem 65,33. Na rozdíl od kraje Hl. m. Praha (Graf č. 7) se Středočeský kraj shoduje v posledních letech s rostoucí tendencí indexu stáří s vývojem v celé ČR (Graf č. 3).

Tabulka č. 9 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Středočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	2,99	1,04

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný přírůstek indexu mezi sledovanými obdobími činil 2,99, což značí, že poměr osob ve věku 65+ k 100 osobám ve věku 0-14 let v průměru meziročně vzrostl téměř o 3 osoby. Hodnota indexu stáří v průměru rostla tempem 4 %.

Vývoj indexu závislosti I značí poměrně strmou klesající tendenci od počátku pozorování v roce 1980 až do roku 2005, kdy dochází ke zlomu a tendence křivky se mění na rostoucí až do konce pozorování. V době klesajícího trendu se vyskytuje i nejnižší 1. diference v roce 2000 s hodnotou -8,01. K nejvyšší hodnotě 1. diference dochází v roce 2010, kdy má hodnotu 1,24. Index závislosti mladých má ve sledovaném období nejmenší hodnotu 21,06 v roce 2005 a nejvyšší hodnotu 36,27 vykazuje v roce 1980. V nejnovějším sledovaném roce má index závislosti I hodnotu 27,55.

Tabulka č. 10 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Středočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-0,73	0,98

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný absolutní přírůstek indexu mezi jednotlivými obdobími vykazuje zápornou hodnotu -0,73, což značí průměrný meziroční úbytek. Průměrné tempo poklesu indexu v časové řadě jsou 2 % ročně.

V grafickém znázornění vývoje indexu závislosti II (Graf č. 8) je jasně vidět kolísání křivky v letech 1980-2005, kdy dochází nejdříve k ostrému poklesu mezi lety 1980-1990, dále k mírnému vzrůstu v roce 2000 a poté se křivka opět vrací ke klesající tendenci do roku 2005. Zdá se, že rok 2005 je opět zlomový v dalších letech až do konce pozorování

jeví křivka pouze rostoucí trend. V tomto zlomovém roce má index závislosti starých také svou nejmenší hodnotu za sledované období a ta činí 19,91. Největší hodnoty dosahuje index po značném růstu v roce 2018, kdy činí 28,39. K nejvyššímu absolutnímu přírůstku s hodnotou 1,23 došlo v roce 2010, nejnižší přírůstek byl v roce 1990 s hodnotou -4,10.

Tabulka č. 11 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Středočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,34	1,01

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti II podle údajů v tabulce (Tabulka č. 11) průměrně za celou časovou řadu hodnotově roste, a to meziročně o 0,34. Průměrné tempo růstu v období 1980-2018 činí 1 %.

Index ekonomického zatížení vykazuje dva stálé trendy. První klesající trend probíhá od roku 1980 do roku 2005 a druhý rostoucí trend je zřejmě vidět od tohoto roku dále do konečného roku pozorování. V roce 2005, kdy dochází ke změně křivky, má index ekonomického zatížení rovněž nejmenší hodnotu 40,97. Největší hodnoty 60,62 dosahuje index na začátku sledovaného období v roce 1980. Hodnota 1. difference je nejvyšší v roce 2010, kdy značí nárůst o 2,48 a nejnižší v roce 1990, když dosahuje záporné hodnoty -9,38.

Tabulka č. 12 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Středočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,39	0,99

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

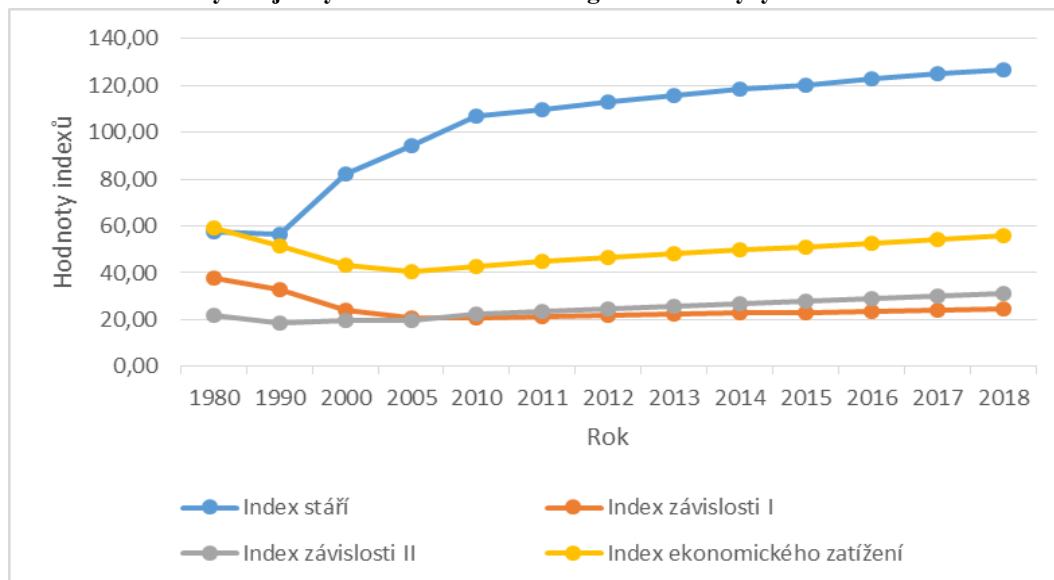
Počáteční klesající trend ovlivnil vybrané elementární charakteristiky časové řady. Průměrný absolutní přírůstek má zápornou hodnotu -0,39, a průměrné tempo úbytku je 1 % meziročně.

4.4 Kraje ČR – Jihočeský kraj

Vývoj křivky indexu stáří jeví klesající tendenci pouze v letech 1980-1990 poté již dochází k jasnému rostoucímu trendu až do roku 2018. V prvních letech rostoucího trendu křivky dochází k největším absolutním přírůstkům, zcela největší hodnota se vyskytla

v roce 2000, kdy nárůst mezi obdobími měl hodnotu 25,77. Nejmenší absolutní přírůstek nastal v roce 1990 s poklesem oproti předchozímu období v hodnotě -1,23.

Graf č. 9 Jihočeský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Celková nejmenší hodnota indexu stáří za celou časovou řadu se rovněž projevila v roce 1990 s hodnotou 56,27. K největší hodnotě indexu křivka dospěla v roce 2018, kdy má hodnotu 127,03. V roce 2018 připadá podle indexu stáří na 100 osob ve věku 0-14 let přibližně 127 osob ve věku 65+ let.

Tabulka č. 13 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Jihočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	5,79	1,07

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V období od roku 1980 do roku 2018 dochází v průměru k absolutním přírůstkům v hodnotě 5,79. Neboli v tomto období se v průměru pokaždé zvedne poměr osob 65 a více let ke 100 osobám ve věku 0-14 let o skoro šest osob. Průměrné tempo růstu indexu stáří je 7 %.

Zdá se, že tentokrát byl v kraji pro vývoj indexu závislosti I zlomový rok 2010, stejně jako ve vývoji v celé ČR (Graf č. 4). Od počátečního roku pozorování až do zlomového roku 2010 křivka projevuje klesající trend, nadále se trend mění v rostoucí až

do roku 2018. V roce 2010 se také vyskytuje nejmenší hodnota indexu závislosti mladých a činí 20,74. Největší hodnoty index dosahuje před poklesem v počátečním roce 1980 s hodnotou 37,70. Absolutní přírůstek dosáhl svých extrémů nejdříve v roce 2000, kdy byla meziroční změna nejmenší a to v hodnotě -9,14 a poté v roce 2011 s kladnou změnou oproti předchozímu období o 0,65.

Tabulka č. 14 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Jihočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,10	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Meziročně se hodnota indexu závislosti mladých v průměru zmenšovala o 1,10. Průměrný koeficient růstu dosahoval pouze hodnoty 0,96, neboli 96 %, docházelo tedy k poklesu v tempu 4 %.

I index závislosti II se vyznačuje převážně rostoucím trendem. Ve sledovaných letech došlo u indexu pouze k jednomu mírnému poklesu mezi lety 1980-1990, nadále křivka již pouze roste. Index nabývá nejmenší hodnoty v onom poklesu v roce 1990 a jeho hodnota činí 18,57, největší hodnoty dosahuje v roce 2018, kdy vzrostl na 31,19. Nejvyšší hodnota 1. difference, meziroční nárůst o 2,35 se stal v roce 2010. K nejmenší 1. diferenci indexu závislosti starých došlo v době klesání křivky přesněji v roce 1990 a hodnota difference byla -3,11.

Tabulka č. 15 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Jihočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,79	1,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Časová řada vývoje indexu závislosti II vykazuje v průměru jen malý průměrný přírůstek a to 0,79. Index závislosti starých v průměru roste tempem 3 %.

Vývoj indexu ekonomického zatížení ukazuje v letech 1980 až 2005 stejnou klesající tendenci jako index závislosti I. Po roku 2005 je zřejmě vidět změna z klesající na rostoucí tendenci křivky, jež trvá až do roku 2018. Během klesání křivky docházelo k větším rozdílům mezi obdobími než v době růstu. Největší hodnota absolutního přírůstku během

poklesu indexu byla -8,14 v roce 2000 a v během růstu nastala nejvyšší hodnota v roce 2010 a značila nárůst o 2,14.

Tabulka č. 16 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Jihočeský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,30	0,99

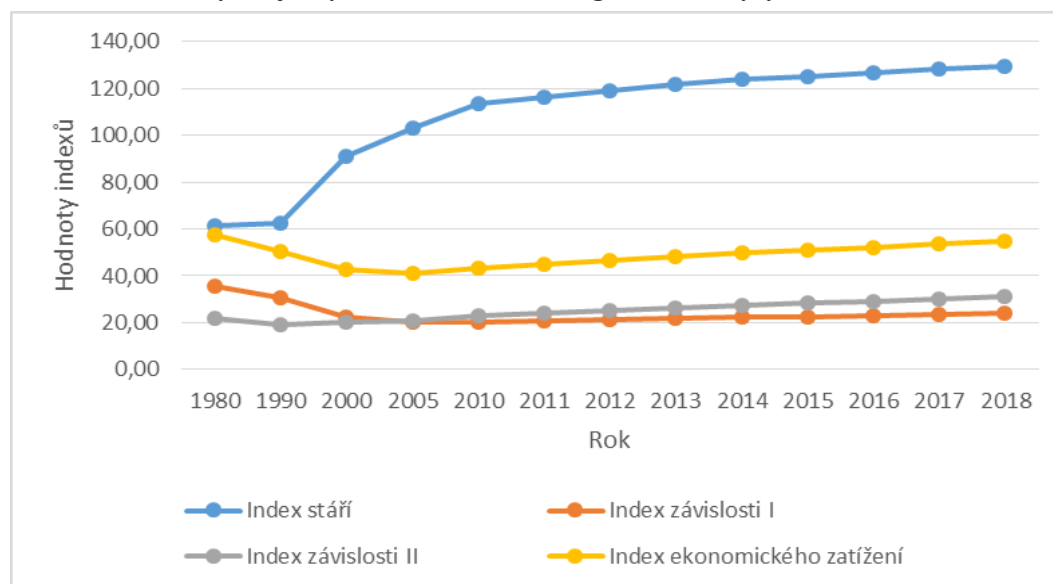
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Celkově index ekonomické zatížení obyvatel ve věku 15-64 let ve sledovaném období v průměru klesá každý rok o 0,30. Průměrný koeficient růstu značí pokles v tempu 1 % meziročně.

4.5 Kraje ČR - Plzeňský kraj

Vývoj indexu stáří prokazuje za celé sledované období pouze rostoucí trend bez jakéhokoliv kolísání. Obyvatelstvo podle věkové struktury v kraji za posledních 38 let stále stárne.

Graf č. 10 Plzeňský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejnižší hodnoty 61,40 nabývá index v roce 1980, nejvyšší hodnoty dosahuje v nejnovějším sledovaném roce 2018 s hodnotou 129,72. K největšímu nárůstu mezi

jednotlivými obdobími došlo v roce 2000, kdy hodnota indexu vzrostla oproti předchozímu měření o 28,42, nejmenší vzrůst indexu stáří se odehrál v roce 1990 a činil 1,23.

Tabulka č. 17 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Plzeňský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	5,69	1,06

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný přírůstek indexu v letech 1980-2018 je 5,69. Hodnota indexu stáří se každý sledovaný rok zvětšila průměrně o toto číslo. Průměrně časová řada ve sledovaném období roste tempem 6 %.

Demografický ukazatel index závislosti I od roku 1980 do roku 2005 poměrně rychle klesá, růst začíná až po tomto roce, avšak jen velmi zvolna. Růstová tendence trvá až do roku 2018. K největší 1. diferenci došlo v roce 2000, kdy čítala zápornou hodnotu -8,39, největší kladné hodnoty nabyla 1. difference v roce 2011, když křivka oproti předchozímu období vzrostla o 0,54. Největší hodnoty vůbec dosahoval index závislosti mladých v roce 1980 a jeho hodnota byla 35,57, nejmenší hodnoty za celou časovou řadu nabyl index v roce 2005 s hodnotou 20,20.

Tabulka č. 18 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Plzeňský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-0,97	0,97

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nárůst v posledních letech byl mírný, a proto vzato v průměru za celé období 1980-2018 hodnota indexu poklesla každé období o 0,97. Vyjádřeno průměrným koeficientem růstu hodnota indexu závislosti I klesala tempem 3 %.

Hodnota indexu závislosti II od roku 1990 konstantně stoupá. V roce 2005 dokonce index závislosti starých převýšil index závislosti mladých. Nejmenší hodnota indexu závislosti II nastala před začátkem rostoucí tendence v roce 1990 s hodnotou 19,33, v témže roce se vyskytl největší záporný absolutní přírůstek a měl hodnotu -2,51. Největší kladný absolutní přírůstek byl v roce 2010 s hodnotou 2,16. Index závislosti II nabyl největší hodnoty 31,06 v roce 2018.

Tabulka č. 19 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Plzeňský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,77	1,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný absolutní přírůstek indexu závislosti starých za sledované období činí 0,77, což značí, že na 100 obyvatel ve věku 15-64 let poměr obyvatel ve věku 65 a více let vzrostl v průměru o 0,77 každý rok. Průměrné tempo meziročních přírůstků jsou 3 %.

Křivka indexu ekonomického zatížení opět vykazuje klesající tendenci v letech 1980-2005. V dalších letech již dochází ke změně a index projevuje rostoucí tendenci. Největší hodnoty index dosahoval v období před poklesem v roce 1980 s hodnotou 57,41, naopak nejmenší hodnoty 41 index nabyl v roce 2005. K největší záporné 1. diferenci došlo v roce 2000, kdy měla hodnotu -7,26 a k největší kladné hodnotě dospěla 1. diference v roce 2010 a činila 2,19.

Tabulka č. 20 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Plzeňský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,20	1,00

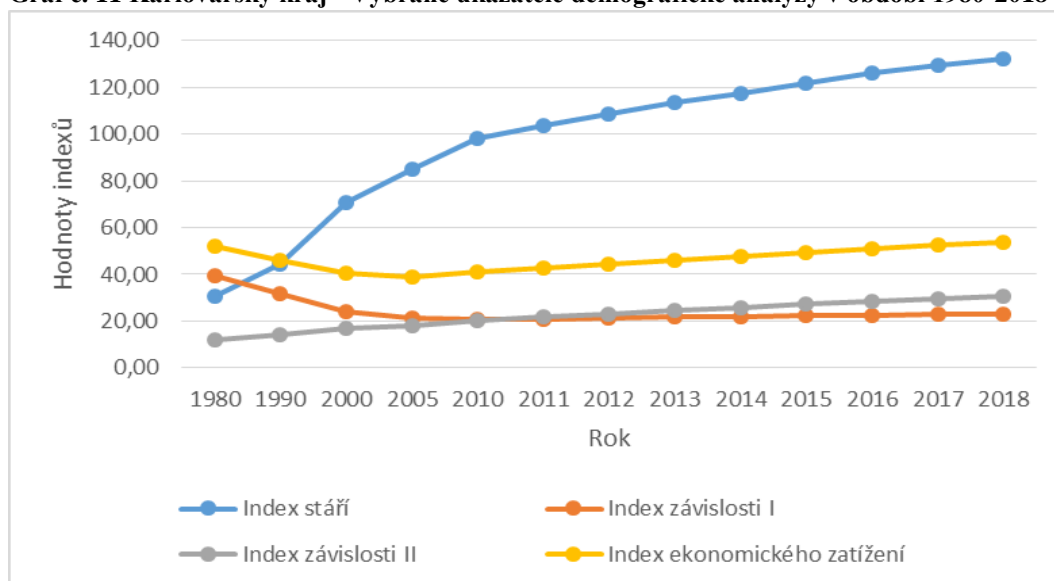
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrný koeficient růstu za celé období má hodnotu 1. Průměrný absolutní přírůstek je záporný s hodnotou -0,20. Tyto výsledky značí, že v průměru celá časová řada za sledovaná léta mírně klesá, tempem menším než 1 %.

4.6 Kraje ČR – Karlovarský Kraj

Karlovarský kraj je dalším krajem, kde křivka vývoje indexu stárí od roku 1980 do roku 2018 jeví stálý rostoucí trend. Největší nárůst hodnoty absolutního přírůstku nastal v roce 2000, kdy oproti předchozímu období hodnota indexu vzrostla o 26,38, nejmenší nárůst absolutního přírůstku v hodnotě 2,86 byl v roce 2018.

Graf č. 11 Karlovarský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index stáří vykazuje nejmenší hodnotu za celé období v roce 1980, kdy činí 30,90. Nevyšší hodnoty index dosahuje v nejnovějším sledovaném roce 2018 s hodnotou 132,43. V tomto roce na 100 osob ve věku 0-14 let připadá přibližně 132 osob ve věku 65 a více let.

Tabulka č. 21 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Karlovarský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	8,46	1,13

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrně roste hodnota indexu mezi obdobími o 8,46. Průměrné tempo růstu je ve zkoumaných letech 13 %.

Vývoj indexu závislosti I má mezi lety 1980 až 2010 klesající tendenci. Po roce 2010 nastává změna a až do roku 2018 jeví křivka rostoucí tendenci. Index nabývá nejmenší hodnoty ve zlomovém roce 2010, kdy činí 20,69 a svou největší hodnotu 39,59 má před začátkem poklesu v roce 1980. Absolutní přírůstek má největší zápornou hodnotu v roce 2000 a to -8,21, největší kladné hodnoty 0,37 nabývá v roce 2016.

Tabulka č. 22 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Karlovarský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,37	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Oproti velkému poklesu v letech 1980-2010 je vývoj posledních let sice rostoucí, ale jen zvolna. Průměrný absolutní přírůstek vychází se zápornou hodnotou -1,37. Průměrný koeficient růstu udává, že index klesá v tempu 4 %.

Hodnota indexu závislosti II během let pozvolna roste, křivka nevykazuje jinou tendenci, než tu rostoucí. Největší meziroční nárůst nastal mezi lety 1990 a 2000 a činil 2,64, nejmenší nárůst se uskutečnil v roce 2017 s hodnotou 1,07. Rok 1980 je rokem, kdy byla hodnota indexu závislosti II nejmenší a činila 12,23. V roce 2018 měl index hodnotu největší a to 30,74.

Tabulka č. 23 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Karlovarský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	1,54	1,08

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti II ve sledovaném období v průměru roste tempem 8 %. Průměrný absolutní přírůstek má hodnotu 1,54, což značí průměrné navýšení mezi obdobími.

I index ekonomického zatížení jeví nejdříve klesající tendenci, ta však trvá pouze do roku 2005, nadále přichází změna a tendence je jasně rostoucí. V roce 2005 dosahuje index i své nejmenší hodnoty 39,05. Největší hodnoty index nabývá na konci sledovaného období v roce 2018, kdy činí 53,95. K největšímu extrému absolutního přírůstku dochází nejdříve v roce 1990 s hodnotou -5,67 a poté ještě v roce 2010, kdy absolutní přírůstek činí 1,94.

Tabulka č. 24 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Karlovarský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	0,18	1,00

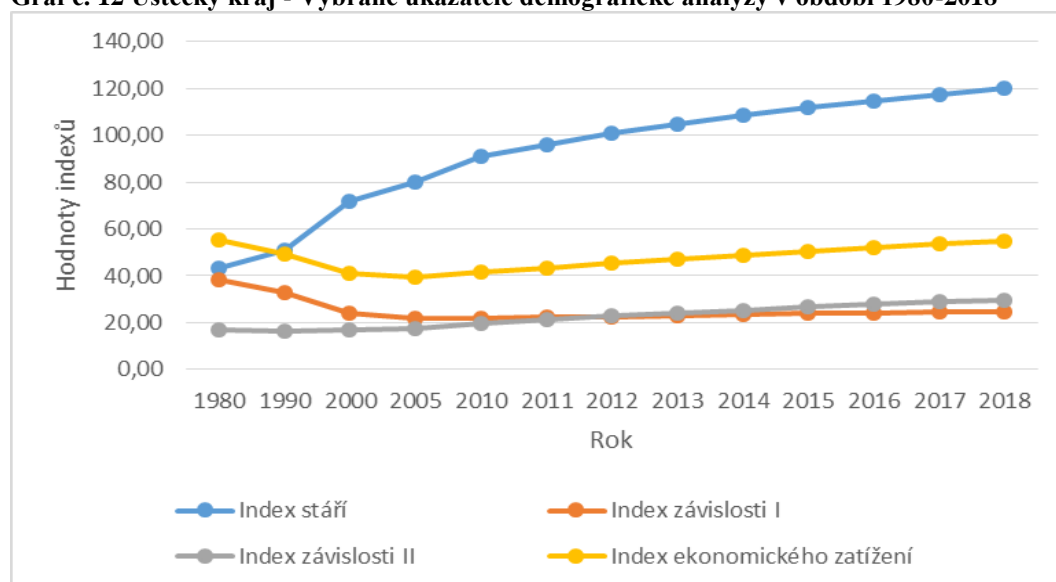
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Kladné hodnoty v tabulce (Tabulka č. 24) vypovídají, že v průměru dochází k pomalému růstu hodnoty indexu v tempu méně než 1 %. Číselně se index ekonomického zatížení v průměru zvedl každý sledovaný rok o hodnotu 0,18.

4.7 Kraje ČR – Ústecký kraj

Vývoj indexu stáří vykazuje poměrně velkou růstovou tendenci. Rozdíly mezi jednotlivými hodnotami jsou poměrně vysoké. Největší 1. diference je za rok 2000 s hodnotou 20,99 k nejmenší hodnotě 1. diference se index dostal v roce 2017, kdy růst oproti předchozímu roku měl hodnotu 2,54.

Graf č. 12 Ústecký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejmenší hodnoty nabývá index stáří vzhledem ke své rostoucí tendenci v roce 1980, kdy jeho hodnota činí 43,51 a do největší hodnoty narostl v roce 2018 s číslem 120,06. To značí, že v roce 2018 v kraji připadalo na 100 obyvatel ve věku 0-14 let skoro 120 obyvatel ve věku 65+ let.

Tabulka č. 25 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Ústecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	6,38	1,09

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Počet obyvatel ve věku nad 65 let ke 100 obyvatelům ve věku 0-14 let se průměrně meziročně zvyšoval o 6,38. Průměrné tempo růstu za sledovaná léta činí 9 %.

Křivka průběhu vývoje indexu závislosti II jeví od roku 1980 do roku 2010 klesající tendenci, následně dochází ke zlomu a tendence křivky se mění na rostoucí až do roku 2018. Rok 2010 není jen zlomový, ale také v něm dochází k nejmenší hodnotě indexu za celé zkoumané období, hodnota indexu je v tomto roce 21,70. K nejvyšší hodnotě index dospěl již před poklesem v roce 1980 s hodnotou 38,49. Absolutní přírůstek má nejvyšší hodnotu 0,47 v roce 2011 a nejnižší hodnotu v roce 2000, kdy byl pokles oproti předchozímu období v hodnotě -8,73.

Tabulka č. 26 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Ústecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,14	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Velká klesající tendence ovlivnila značně průměrný vývoj celé časové řady. V průměru dochází k meziročním úbytkům indexu závislosti II v hodnotě -1,14. Průměrný koeficient růstu má hodnotu 0,96, dochází tedy k úbytku v tempu 4 % ročně.

Až na velmi mírný pokles mezi lety 1980 a 1990 projevuje index závislosti II jen rostoucí tendenci. V roce 1990 dosahoval také své nejmenší hodnoty 16,59. K největší hodnotě dožal v roce 2018, kdy činil 29,76. Největší rozdíly mezi jednotlivými hodnotami v časové řadě nastaly jednak v onom roce 1990 s hodnotou rozdílu -0,16, pak také v roce 2010, kdy hodnota mezi obdobími vzrostla o 2,27.

Tabulka č. 27 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Ústecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	1,08	1,05

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnota indexu závislosti starých v průměru ve sledovaných letech rostla o 1,08 v jednotlivých obdobích. Průměrné tempo růstu časové řady činí 5 %.

Index ekonomického zatížení v letech 1980-2005 poměrně ostře klesal. V dalších letech až do roku 2018 pomalu stoupá. K největšímu meziročnímu úbytku hodnoty indexu došlo v roce 2000, kdy hodnota 1. difference činí -8,13, největší meziroční nárůst nastal

v roce 2010 s hodnotou 2,11. Největší hodnoty ve sledovaných letech nabývá index v roce 1980, kdy činí 55,23, nejnižší hodnoty 39,39 index dosahuje v roce 2005. Nejnovější hodnota v roce 2018 činí 54,55 a je velmi blízko k dorovnání nejvyšší naměřené hodnoty v posledních 38 letech.

Tabulka č. 28 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Ústecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,06	1,00

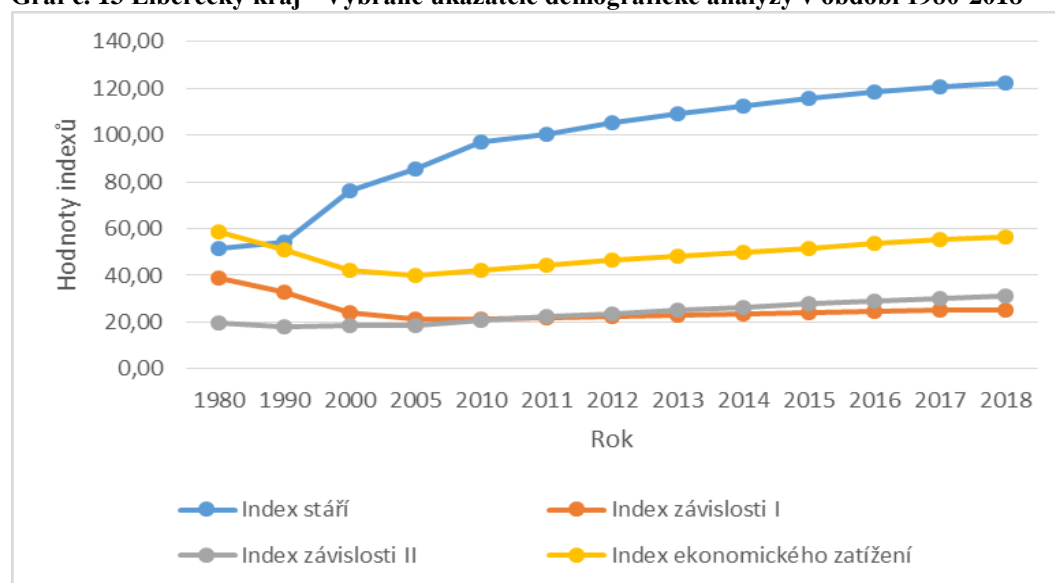
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V posledních letech sice došlo k značnému růstu indexu, ale v průměru vychází, že časová řada pomalu klesá tempem menším než 1 %. Průměrný absolutní úbytek hodnoty indexu činí -0,06.

4.8 Kraje ČR – Liberecký kraj

Po celou časovou řadu jeví křivka indexu stáří v grafu (Graf č. 13) rostoucí trend. Vzhledem k této rostoucí tendenci má index nejmenší hodnotu 51,32 na počátku celého pozorování v roce 1980 a největší hodnoty dosáhl v roce 2018, kdy činil 122,64. V tomto roce připadalo v kraji na 100 osob ve věku 0-14 let téměř 123 osob ve věku 65 a více let.

Graf č. 13 Liberecký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

K největšímu absolutnímu přírůstku došlo v roce 2000, kdy hodnota indexu oproti předchozímu období stoupla o 21,56 a k nejmenšímu nárůstu mezi obdobími došlo v roce 2018 a hodnota stoupla pouze o 1,86.

Tabulka č. 29 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Liberecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	5,94	1,08

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrné tempo růstu indexu stáří za sledované období je 8 %. Průměrný absolutní přírůstek hodnoty indexu za celou časovou řadu činí 5,94.

Vývoj indexu závislosti I se opět projevuje nejdříve velkým úbytkem, kdy křivka značně klesá od roku 1980 až do roku 2005 a poté nastává mírné stoupání křivky a její rostoucí tendence trvá až do roku 2018. V již zmíněném roce 2005 se současně objevuje i nejmenší hodnota indexu za sledovaná léta a činí 21,39. Největší hodnoty index dosahoval na začátku pozorování v roce 1980, kdy byla jeho hodnota 38,70. Největší 1. difference se zápornou hodnotou nastala v roce 2000, kdy meziroční pokles činil -8,88 a s nejvyšší kladnou hodnotou 0,64 v roce 2011.

Tabulka č. 30 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Liberecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,11	0,97

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Díky velkému úbytku indexu vychází, že časová řada v průměru každým rokem klesá tempem 3 %. Neboli hodnota indexu závislosti mladých se každý rok zmenšuje o hodnotu -1,11.

Ukazatel index závislosti II klesá pouze v prvních deseti letech pozorování, nadále od roku 1990 se vývoj mění a nastává rostoucí trend. V onom zlomovém roce 1990 rovněž leží i nejmenší hodnota indexu a to 17,96. V roce 2018 index dosáhl prozatím největší hodnoty 31,14. K největšímu absolutnímu přírůstku dochází v roce 2010 s hodnotou 2,46, nejmenší hodnota přírůstku byla opět v roce 1990, kdy úbytek činil -1,90.

Tabulka č. 31 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Liberecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,94	1,04

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Za celé zkoumané období dochází k průměrnému tempu růstu 4 %. Hodnota indexu závislosti starých stoupá meziročně o 0,94.

Křivka indexu ekonomického zatížení má klesající tendenci, avšak pouze do roku 2005 v následujících letech projevuje rostoucí tendenci. V roce 2005 se také nachází nejmenší naměřená hodnota za sledovaná léta a činí 39,75. Index ekonomického zatížení dosahoval největší hodnoty 58,56 v roce 1980. Největší přírůstek mezi obdobími byl v roce 2010 s hodnotou 2,53, nejmenší hodnota 1. difference nastala v roce 2000, kdy došlo ke změně oproti předchozímu období v hodnotě -8,54.

Tabulka č. 32 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Liberecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,17	1,00

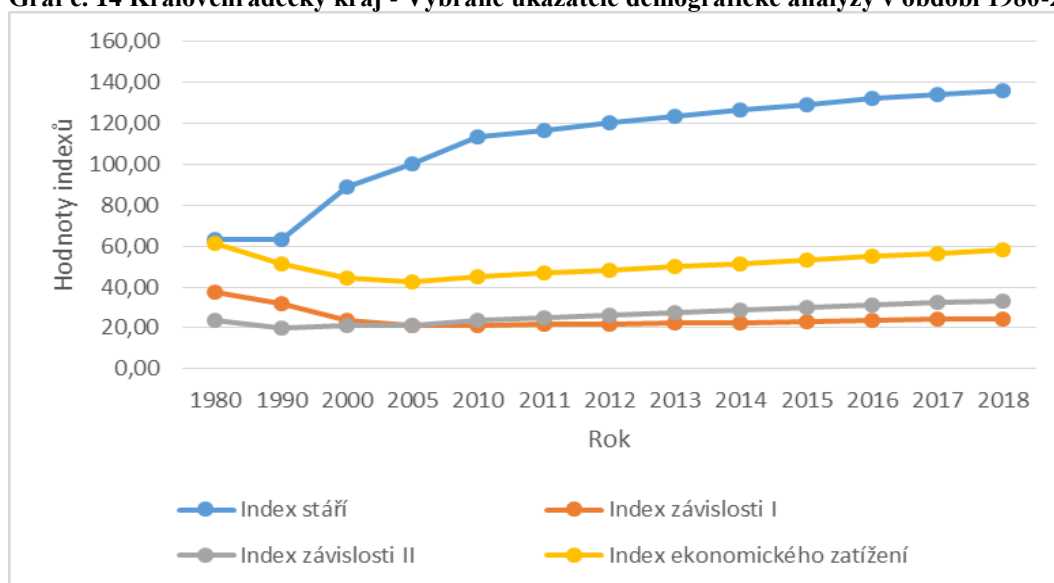
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index ekonomického zatížení v průměru za sledovaná léta klesá, ovšem velmi pomalu, tempem menším než 1 %. Hodnota indexu v průměru meziročně ubývá o 0,17.

4.9 Kraje ČR – Královéhradecký kraj

V tomto kraji se teprve počtvrté vyskytuje fenomén, že za celé zkoumané období dochází v některých letech k poklesu indexu stáří. Tento pokles se objevuje v letech 1980 až 1990, je však velmi mírný. V následujících letech je vidět značná rostoucí tendence křivky. Vzhledem k počátečnímu kolísání se nejmenší hodnota indexu, jež činila 63,32, nachází v roce 1990. K největší hodnotě index stáří dospěl po poměrně velkém růstu v roce 2018, kdy má hodnotu 136,33. Za posledních 28 let kraj zestárl na více jak dvojnásobek tehdejší hodnoty.

Graf č. 14 Královéhradecký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejmenší absolutní přírůstek nastal v onom období poklesu v roce 1990 a měl hodnotu -0,13. Největší hodnoty absolutní přírůstek dosahuje v dalším sledovaném roce 2000, kdy má hodnotu 25,59.

Tabulka č. 33 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Královéhradecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	6,07	1,07

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrně kraj stárne v tempu 7 %. Hodnota indexu stáří v průměru meziročně stoupá o 6,07. Což značí, že ročně na 100 obyvatel ve věku 0-14 let průměrně přibude 6 nových osob ve věku 65+ let.

Vývoj indexu závislosti I má v letech 1980 až 2010 klesající průběh, nadále v dalších 18 letech pozorování dochází v pomalému růstu hodnot indexu. V roce 2010 dosahoval index nejmenší hodnoty 21,06 ze všech pozorovaných let. Největší hodnotu držel index v roce 1980, kdy dosahovala 37,42. Meziroční nejmenší přírůstek nastal v roce 2000 s hodnotou 1. difference -7,9 a největší meziroční přírůstek o 0,51 vznikl v roce 2011.

Tabulka č. 34 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Královéhradecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,07	0,97

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V průměru ubývala hodnota indexu závislosti I meziročně o 1,07. Tempo poklesu indexu je v průměru za vybrané období 3 %.

V grafickém znázornění (Graf č. 14) je vidět, že došlo k poklesu indexu závislosti II v letech 1980-1990, avšak hned v dalším pozorovaném roce 2010 se dřívější úbytek vyrovnal, index dokonce mírně vzrostl. V roce 1990 se nachází jak nejmenší hodnota indexu závislosti starých, která činí 20, tak i nejmenší hodnota absolutního přírůstku, jež činí -3,74. Největší naměřené hodnoty 33,45 index dosahuje v roce 2018 a největší absolutní přírůstek připadá na rok 2010 s hodnotou 2,69.

Tabulka č. 35 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Královéhradecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,81	1,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrně index závislosti starých roste tempem 3%. Mezi jednotlivými obdobími vzroste hodnota indexu v průměru o 0,81.

Křivka indexu ekonomického zatížení klesá v letech 1980-2005, od tohoto roku dále roste až konce sledovaných let. Index vykazuje nejnižší hodnotu 42,31 v roce 2005 a největší hodnotu v roce 1980, kdy činí 61,16. K největším rozdílům mezi jednotlivými pozorovanými roky dochází nejdříve v roce 1990, kdy je hodnota 1 diference -9,57 a poté v roce 2010 s hodnotou 2,63.

Tabulka č. 36 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Královéhradecký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,26	1,00

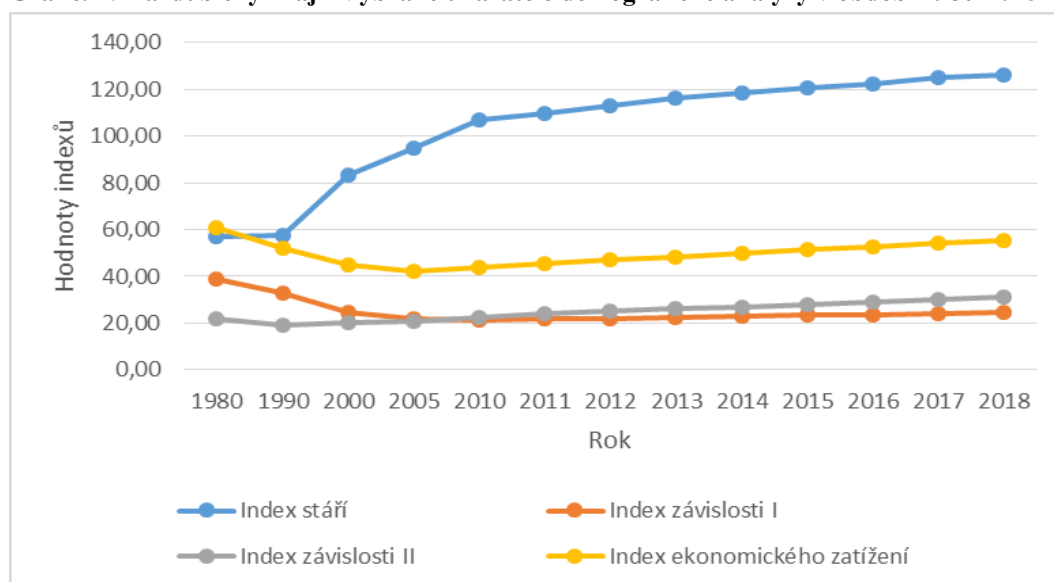
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Počáteční klesající tendence není dorovnána rostoucí tendencí posledních let a průměru časová řada vykazuje úbytek v tempu necelého 1 %. Jinak řečeno index ekonomického zatížení klesá ročně v průměru o hodnotu 0,26.

4.10 Kraje ČR – Pardubický kraj

Vývoj indexu stáří zřetelně vykazuje stálý rostoucí trend ve všech zkoumaných letech. Největší nárůst mezi jednotlivými lety nastal v roce 2000, kdy 1. difference vzrostla o hodnotu 25,75, nejmenší rozdíl mezi obdobími se odehrál v roce 1990, tehdy měl nárůst oproti předchozímu období hodnotu 0,65.

Graf č. 15 Pardubický kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index dosahuje nejnižší hodnoty vzhledem ke své rostoucí tendenci již v roce 1980, kdy činí 57,11. Naopak nejvyšší hodnotu 126,46 vykazuje index v roce 2018.

Tabulka č. 37 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Pardubický kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	5,78	1,07

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrné tempo růstu indexu stáří je 7 %. Každý sledovaný rok se index v průměru zvýšil o 5,78.

Index závislosti II klesá v letech 1980-2010, nadále již pozvolna roste až do roku 2018, ještě se však nevrátil na počáteční hodnotu v prvním roce pozorování. Nejvyšší hodnotu má index v onom počátečním roce 1980, kdy činí 38,65 a nejnižšího bodu index dosáhl v roce 2010 s hodnotou 21,13. Pro rok 2018 má index hodnotu 24,53. Největší kladná 1. diference nastala v roce 2011, kdy měla hodnotu 0,59 a největší záporná hodnota byla v roce 2000 a činila -8,59.

Tabulka č. 38 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Pardubický kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,18	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Celá řada v průměru klesá každý zkoumaný rok tempem 4 %. Hodnota indexu závislosti mladých v průměru klesá v každém období o 1,18.

Mimo mírného poklesu v roce 1990 index závislosti II během sledovaných 38 let roste. Index měl nejmenší hodnotu v již zmíněném roce 1990, kdy činil 19,04, naopak největší hodnoty dosahuje v roce 2018, když dosáhl hodnoty 31,03. Absolutní přírůstek byl nejnižší v roce 1990, kdy měl zápornou hodnotu -3,03, nejvyšší přírůstek nastal v roce 2010 s hodnotou 1,93.

Tabulka č. 39 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Pardubický kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,75	1,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Průměrné tempo růstu indexu závislosti starých ve sledovaných letech činí 3 %. V průměru se hodnota indexu zvedá každý rok o 0,75.

Ukazatel index ekonomického zatížení klesá od roku 1980 do roku 2005 a v dalších letech až do roku 2018 roste. Nejvyšší hodnoty dosahuje index před poklesem v roce 1980, kdy činí 60,72 a nejnižší hodnotu má v konečném roce klesání 2005, ve kterém jeho hodnota klesla na 42,44. Nejmenší přírůstek mezi jednotlivými obdobími nastal v roce 1990 s hodnotou -8,71 a největší absolutní přírůstek se odehrál v roce 2011, kdy měl hodnotu 1,85.

Tabulka č. 40 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Pardubický kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,43	0,99

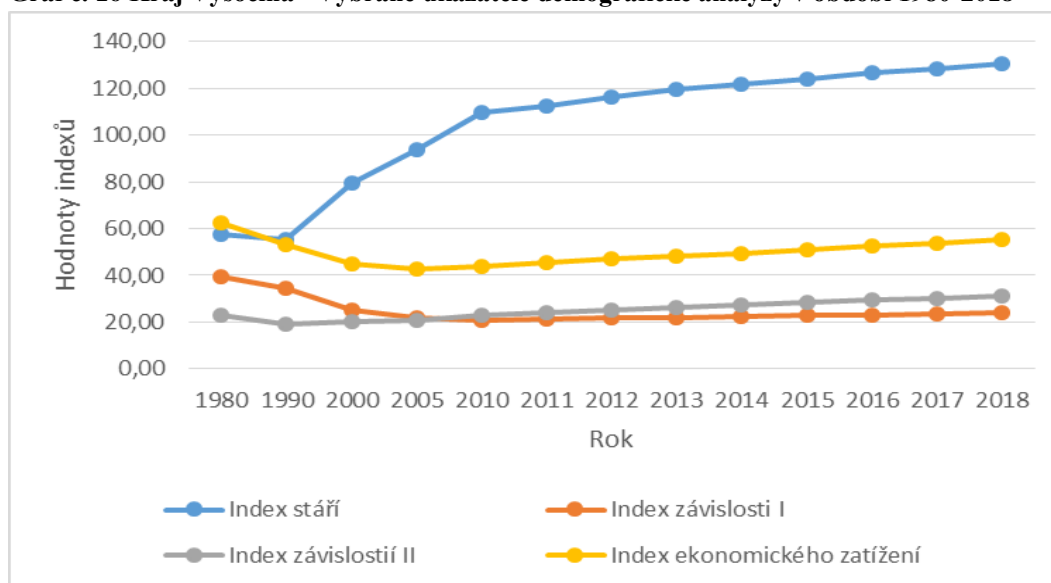
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnota indexu ekonomického zatížení vzato v průměru za zkoumaná léta pomalu klesá a to o hodnotu 0,43 v každém roce. Průměrně index klesá rychlostí 1 %.

4.11 Kraje ČR – Kraj Vysočina

Index stáří v tomto kraji znovu vykazuje jak rostoucí, tak i klesající tendenci. V letech 1980-1990 hodnota indexu lehce klesá a ve zbylých pozorovaných letech značně stoupá. Alespoň mírná klesající tendence indexu stáří se v krajích vyskytuje výjimečně, kraj Vysočina je pátým krajem, kde se tento úkaz vyskytl.

Graf č. 16 Kraj Vysočina - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nejnižší hodnoty index dosahuje v již zmíněném roce 1990, kdy činí 55,58. Index vykazuje nejvyšší hodnotu 130,39 v roce 2018. Od roku 1990 do roku 2018 neboli za posledních 28 let index více jak dvojnásobně vzrostl. Nejmenší přírůstek mezi obdobími nastal v onom poklesu v roce 1990 s hodnotou -1,95, největší absolutní přírůstek se objevil v roce 2000, kdy jeho hodnota byla 23,89.

Tabulka č. 41 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - kraj Vysočina

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	6,07	1,07

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnota indexu v průměru za celé sledované období roste každý rok o 6,07, průměrné tempo růstu činí 7 %.

Křivka indexu závislosti I vykazuje jako doposud ve všech krajích nejdříve klesající trend, jež v tomto případě trvá v letech 1980 až 2010. V roce 2010 dosahuje index nejmenší naměřené hodnoty 20,86 a od tohoto roku dále až do roku 2018 index roste. Největší hodnoty však dosahoval do chvíle, než došlo v roce 1980 k poklesu, kdy činil 39,68. Největší extrém absolutního přírůstku se vyskytly v roce 2000 s hodnotou -9,11 a v roce 2011, kdy měl meziroční nárůst hodnotu 0,55.

Tabulka č. 42 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - kraj Vysočina

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,31	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

I přes růst hodnoty indexu v posledních letech dřívější pokles byl značný a trval mnoho let a značně ovlivnil vývoj křivky. Hodnota indexu závislosti mladých v průměru klesá tempem 4 %. Index se každé období snižuje o hodnotu 1,31.

Ukazatel index závislosti II klesá v kraji stejně jako index stáří v letech 1980 až 1990 a v dalších letech roste až do konce pozorování. Nejmenší hodnota indexu nastala v roce 1990, kdy činila 19,05, a k největší hodnotě 31,24 index narostl v roce 2018. Největší záporné a kladné hodnoty 1. difference se objevily v letech 1990, kdy činila -3,78 a v roce 2010 s hodnotou 2,34.

Tabulka č. 43 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - kraj Vysočina

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,70	1,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti starých vyrostl průměrně tempem 3 %. Hodnota v každém období vzrostla o 0,70.

Vývoj indexu ekonomického zatížení má v letech 1980-2005 klesající průběh. Od roku 2005 se vývoj mění a index začíná stoupat až do roku 2018. Nejvyšší hodnoty dosahuje index v prvním sledovaném roce 1980, kdy činí 62,51, nejnižší hodnoty 42,46 nabývá ve zlomovém roce 2005. Absolutní přírůstek je nejmenší v roce 1990 se zápornou hodnotou -9,19 a největší přírůstek nastal v roce 2011a jeho hodnota je 1,80.

Tabulka č. 44 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - kraj Vysočina

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,61	0,99

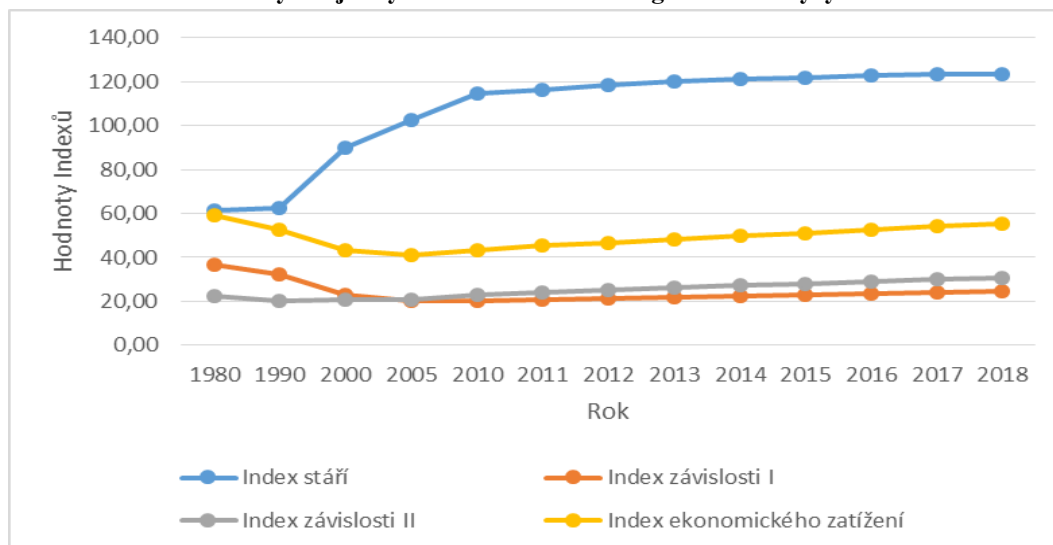
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Křivka v průměru mírně klesá tempem 1 %. Průměrně se hodnota indexu ekonomického zatížení zmenšuje v každém období o 0,61.

4.12 Kraje ČR – Jihomoravský kraj

Ukazatel index stáří v kraji vykazuje v období 1980-2018 pouze rostoucí trend stejně jako v celé České republice (Graf č. 3). Vzhledem k růstu hodnot je index nejmenší v roce 1980, kdy činí 61,32. Nejvyšší hodnoty 123,61 index dosahuje v konečném sledovaném roce 2018.

Graf č. 17 Jihomoravský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Za rok 2018 připadalo v kraji na 100 osob ve věku 0-14 let téměř 124 osob ve věku 65 a více let. Meziroční největší rozdíl nastal v roce 2000, kdy byla hodnota 1. difference 27,01 a dále v roce 2018 byla hodnota rozdílu nejmenší a to 0,15.

Tabulka č. 45 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Jihomoravský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	5,19	1,06

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index stáří se v kraji za sledované období v průměru zvětšuje každý rok o hodnotu 5,19. Průměrně index vzroste pokaždé tempem 6 %.

Hodnota indexu závislosti I v období 1980 až 2010 klesá a až v posledních osmi letech roste. K nejmenší 1. diferenci došlo v roce 2000 s hodnotou -9,28 a k největší v roce 2011, kdy byla její hodnota 0,74. Index dosahoval nejmenší hodnoty 20,18 v roce 2010 a největší hodnoty 36,69 v roce 1980.

Tabulka č. 46 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Jihomoravský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,00	0,97

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti mladých v průměru ubývá a to tempem 3 %. Hodnota indexu průměrně v každém období zmenšila o 1.

Křivka indexu závislosti II vykazuje klesající tendenci v prvních 10 letech v dalších letech, přesněji od roku 1990 má zřejmou rostoucí tendenci. Nejmenší hodnoty index dosáhl v roce 1990, kdy činil 20,22, v témže roce taktéž nastala nejmenší 1. difference v hodnotě -2,28. Největší hodnoty index dosahuje v roce 2018, když jeho hodnota vzrostla na 30,58. K největší kladné 1. diferenci došlo v roce 2010 v hodnotě 2,31.

Tabulka č. 47 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Jihomoravský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,67	1,03

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V průměru se hodnota indexu závislosti starých v kraji zvyšuje každý rok o 0,67. Průměrné tempo růstu ve sledovaném období jsou 3 %.

Vývoj indexu ekonomického zatížení má klesající průběh v letech 1980 až 2005, dále se tendence mění a index roste až do roku 2018. K nejmenšímu absolutnímu přírůstku mezi obdobími došlo v roce 2000 s hodnotou -8,90, největší přírůstek 2,10 nastal v roce 2010. Nejnižší hodnoty index dosahoval v roce 2005, kdy činil 41,26 a nejvyšší hodnoty 59,18 dosahoval v počátečním roce 1980.

Tabulka č. 48 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Jihomoravský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,32	0,99

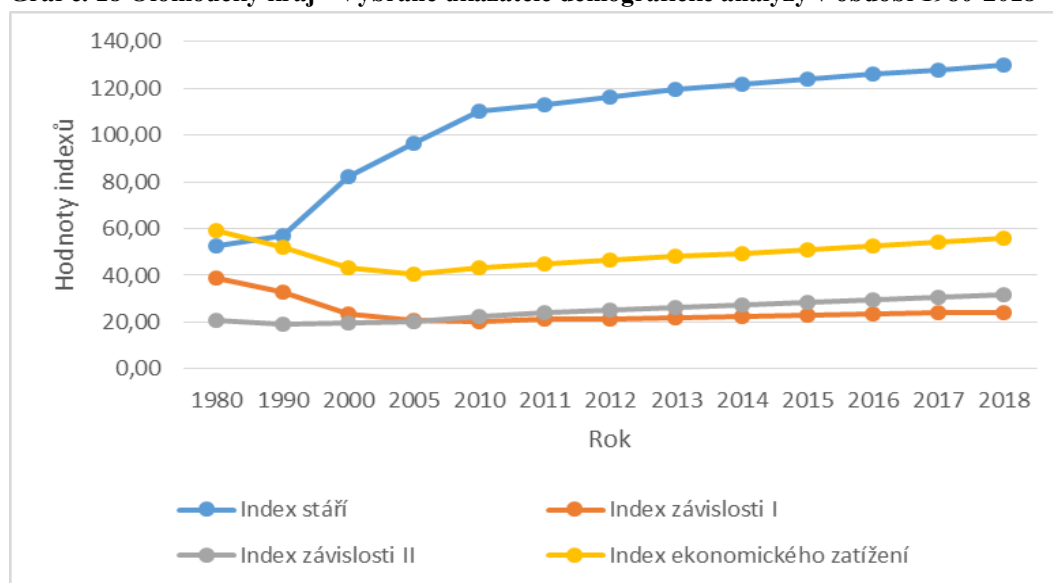
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index ekonomického zatížení ve sledovaných letech v průměru klesá tempem o hodnotě 1 %. Hodnota indexu klesá v průměru každé období o 0,32.

4.13 Kraje ČR – Olomoucký kraj

Průběh vývoje indexu stáří v kraji má v období od roku 1980 až do roku 2018 rostoucí trend. Nejmenší hodnotu má proto index v roce 1980, kdy je jeho hodnota 52,75. Největší je index v roce 2018 s hodnotou 130,15.

Graf č. 18 Olomoucký kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Největší růst hodnoty indexu mezi jednotlivými obdobími byl v roce 2000, kdy hodnoty 1. diference činí 25,36 a nejmenší růst hodnoty mezi lety nastal v roce 2017 s hodnotou 1,69.

Tabulka č. 49 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Olomoucký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	6,45	1,08

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnota indexu stáří se v kraji mění v průběžném tempu růstu 8 %. Index se v každém roce zvětšuje průměrně o hodnotu 6,45.

Vývoj indexu závislosti I má v období od roku 1980 do roku 2010 klesající tendenci. Křivka indexu dosahuje největší hodnoty 38,85 v roce 1980 a nejmenší v roce 2010, kdy má index hodnotu 20,46. Největší záporná absolutní diference nastala v roce 2000 s hodnotou -9,46 a největší s kladnou hodnotou 0,63 se vyskytla v roce 2011.

Tabulka č. 50 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Olomoucký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,22	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti mladých v průměru ve vybraných letech klesá tempem 4 %. Hodnota indexu se v každém období zmenšuje o 1,22.

Index závislosti II klesá pouze v prvních deseti letech pozorování, tedy od roku 1980 do roku 1990, dále nastává změna a index roste až do roku 2018. Nejmenší je index v roce 1990 s hodnotou 18,85 téhož roku dosahuje nejnižší hodnoty -1,64 i 1. diference. Největší hodnoty index dosáhl v roce 2018, kdy činí 31,52. K nejvyšší 1. diferenci došlo v roce 2010 s hodnotou 2,55.

Tabulka č. 51 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Olomoucký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,92	1,04

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnota indexu závislosti starých se průměrně za sledovaná léta zvyšuje o 0,92. Průměrný koeficient růstu má hodnotu 1,04, průměrné tempo růstu jsou 4 %.

Křivka vývoje indexu ekonomického zatížení klesá od počátku sledování až do roku 2005. V tomto zlomovém roce má index zároveň svou nejnižší hodnotu 40,79, nejvyšší hodnoty 59,34 index dosahoval v roce 1980. Hodnoty mezi jednotlivými lety nejvíce klesly v roce 2000 s 1. diferencí, jež činila -8,87 a nejvíce narostla v roce 2010, když se hodnota oproti předchozí navýšila o 2,25.

Tabulka č. 52 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Olomoucký kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,30	0,99

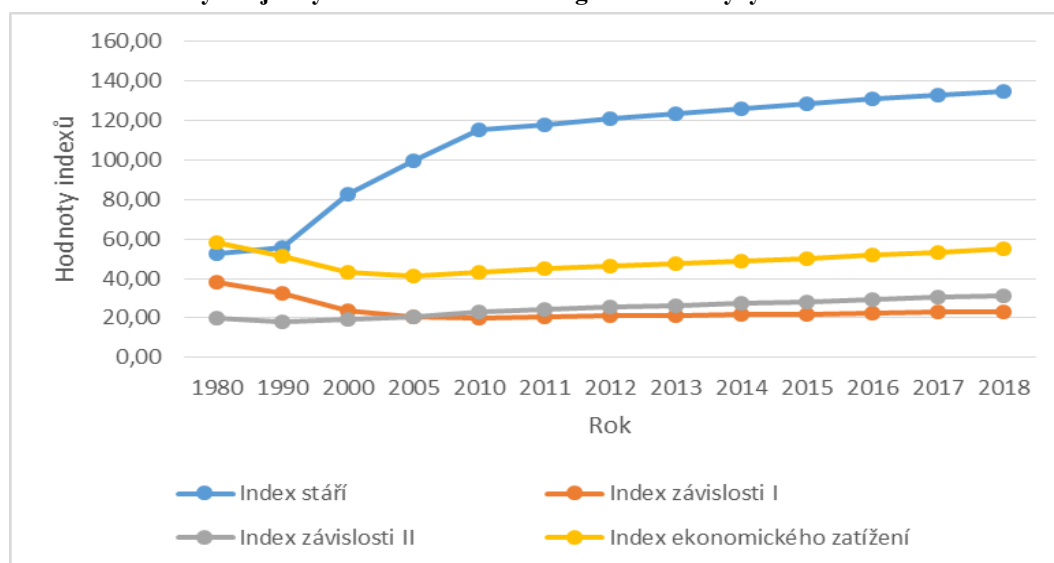
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index ekonomického zatížení v průměru za celé zkoumané období klesá každé období o hodnotu 0,30. Průměrné tempo poklesu je 1 %.

4.14 Kraje ČR – Zlínský kraj

Vývoj indexu stáří jeví v celém zkoumaném období rostoucí trend. Největší rozmach je vidět v letech 1990 až 2010. K zcela největšímu absolutnímu přírůstku došlo v roce 2000, kdy hodnota stoupla o 27,30, nejmenší přírůstek nastal v roce 2018 s hodnotou 1,82.

Graf č. 19 Zlínský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V roce 2018 index současně dosahuje své nejvyšší hodnoty 134,82. Vzhledem k stoupajícímu trendu má index nejmenší hodnotu 52,33 v počátečním pozorovaném roce 1980.

Tabulka č. 53 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Zlínský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	6,87	1,08

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index stáří průměrně každý rok v kraji stoupl o hodnotu 6,87. Průměrné tempo růstu indexu ve sledovaném období činí 8 %.

Demografický ukazatel index závislosti I ve sledovaném období klesá v letech 1980 až 2010, dále již roste až do roku 2018. Index má největší hodnotu 38,21 ještě před začátkem klesání v roce 1980. Nejmenší hodnotu 20,09 má index v roce 2010. K největšímu propadu indexu oproti předchozímu období došlo v roce 2000 s hodnotou 1. difference -9,12 a největší nárůst hodnoty nastal v roce 2011 a činil 0,56.

Tabulka č. 54 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Zlínský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,24	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnoty indexu závislosti mladých se mezi lety v průměru každý rok snižuje o 1,24. Průměrný koeficient růstu má hodnotu 0,96, což značí, že pokles probíhá v průměru tempem 4 %.

Index závislosti II v tomto kraji během prvních deseti let klesá a po roce 1990 začíná stoupat a roste až do roku 2018. Nejmenší hodnoty 18,25 index nabývá v již zmíněném roce 1990, kdy dochází i k nejmenší 1. diferenci v hodnotě -1,74, největší hodnoty index dosahuje v konečném sledovaném roce 2018, kdy činí 31,51.

Tabulka č. 55 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Zlínský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	0,96	1,04

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti starých v průměru roste v tempu 4 %. Hodnota indexu průměrně každým rokem narůstá o 0,96.

Hodnota indexu ekonomického zatížení klesá v letech 1980 až 2005, od tohoto roku dále roste až do konce pozorování. Největší hodnoty 58,21 index dosahoval na začátku pozorovaných let v roce 1980 a jeho nejmenší hodnota 41,36 nastala ve zlomovém roce 2005. K největším extrémům 1. difference došlo v roce 2000 se zápornou hodnotou -7,72 a také v roce 2010 s kladnou hodnotou 1,97.

Tabulka č. 56 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Zlínský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,28	1,00

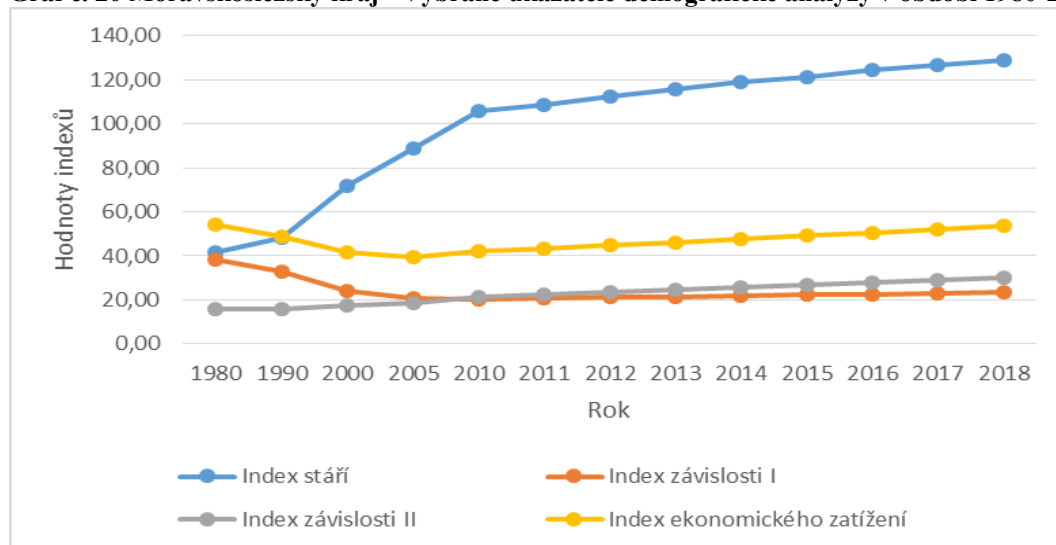
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

V průměru za celé sledování index ekonomického zatížení klesá tempem menším než 1 %. Průměrně se hodnota indexu každé období zmenšuje o 0,28.

4.15 Kraje ČR – Moravskoslezský kraj

Ukazatel index stáří během let 1980-2018 v kraji vykazuje pouze rostoucí tendenci. Nejmenší hodnota indexu proto nastala již v prvním sledovaném roce 1980 a činila 41,86. Index dosahuje největší hodnoty 128,85 v posledním sledovaném roce 2018.

Graf č. 20 Moravskoslezský kraj - Vybrané ukazatele demografické analýzy v období 1980-2018

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

K největšímu rozdílu mezi jednotlivými hodnotami dochází v roce 2000, kdy hodnota 1. diference činí 23,49 a nejmenší rozdíl nadešel v roce 2018 s hodnotou 1,95.

Tabulka č. 57 Vybrané charakteristiky vývoje indexu stáří - Moravskoslezský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index stáří	7,25	1,10

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index stáří v kraji roste ve sledovaném období průměrným tempem 10 %. Hodnota indexu se každý zkoumaný rok zvětšuje v průměru o 7,25.

Index závislosti I má klesající průběh v letech 1980 až 2010, poté již hodnota indexu lehce stoupá až do roku 2018. V roce 1980 má zároveň index největší hodnotu ze všech pozorovaných let a to 38,43. Nejmenší hodnoty nabývá index ve zlomovém roce 2010, kdy činí 20,37. Největší rozdíly absolutního přírůstku se odehrály v roce 2000 se zápornou hodnotou -8,58 a dále v roce 2011 s kladnou hodnotou 0,49.

Tabulka č. 58 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti I - Moravskoslezský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti I	-1,25	0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Za celé sledované období index závislosti mladých v průměru klesá tempem 4 %. Každý rok klesne hodnota indexu o 1,25.

U indexu závislosti II v tomto kraji opět dochází k poklesu v letech 1980-1990 dále hodnota indexu stoupá až do konce pozorování. Index má nejmenší hodnotu 15,94 v roce 1990 a k největší hodnotě 30,14 dospěl index v roce 2018. V roce 1990 dochází také k nejmenší 1. diferenci s hodnotou -0,15, největší hodnotu 2,93 má 1. diference v roce 2010.

Tabulka č. 59 Vybrané charakteristiky vývoje indexu závislosti II - Moravskoslezský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index závislosti II	1,17	1,05

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Index závislosti mladých za celé období v průměru roste tempem 5 %. V každém období se jeho hodnota zvětšuje o 1,17.

Vývoj indexu ekonomického zatížení má v období od roku 1980 do roku 2005 klesající průběh, v dalších letech došlo ke změně a index pomalu roste do roku 2018. V onom roce 2005 dosahuje index i své nejmenší hodnoty 39,63. Největší hodnotu 54,51 držel index v roce 1980. K největšímu úbytku indexu mezi jednotlivými lety došlo v roce 2000 s hodnotou -7,02 a k největšímu přírůstku 1. difference došlo v roce 2010 v hodnotě 2,29.

Tabulka č. 60 Vybrané charakteristiky vývoje indexu ekonomického zatížení - Moravskoslezský kraj

Vybrané elementární charakteristiky	Průměrný absolutní přírůstek 1980-2018	Průměrný koeficient růstu 1980-2018
Index ekonomického zatížení	-0,08	1,00

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Vcelku za všechna sledovaná léta index ekonomického zatížení v průměru každý rok klesá tempem menším jak 1 %. Hodnota indexu v každém období ubyla o 0,08.

5 Zhodnocení a doporučení

5.1 Česká republika

Z celkové analýzy časových řad s přihlédnutím nejvíce k vývoji indexu stáří je patrné, že Česká republika jako celek od poválečného období až do současnosti, neboli od roku 1950 po rok 2018, konstantně stárne.

Všechny sledované ukazatele vycházejí z věkového složení obyvatelstva (Graf č. 1) a odpovídají vývoji jednotlivých skupin věkové struktury v ČR. Stárnutí probíhá neustále i přes mírné výkyvy v počtu obyvatel ve věku 0-14 let. Tyto výkyvy ovlivnila řada různých faktorů. V letech 1950-1960 byl poválečný růst pravděpodobně hlavní příčinou nárůstu dětské složky obyvatel, pokles nastal po roce 1960 nejspíše díky zpřístupnění antikoncepční pilulky široké veřejnosti. Dále v letech 1970 až 1980 navýšení dětské složky patrně značně ovlivnila tzv. Husákova propopulační politika. V ostatních letech až do roku 2010 probíhal úbytek dětské složky obyvatelstva přirozený pro demografický vývoj ve vyspělých zemích. Až v posledních osmi letech se počet obyvatel ve věku 0-14 let mírně zvyšuje, avšak toto zvýšení se nevyrovná a už vůbec nepřekračuje počet obyvatel ve věku 65+ let. Převaha starší složky obyvatel (65+ let) nad dětskou složkou je jedním z hlavních ukazatelů demografického stárnutí.

Širší neodborná veřejnost často zmiňuje jako jednu z hlavních příčin poklesu obyvatel ve věku 0-14 let to, že ženy rodí děti ve stále pozdějším věku. Z výsledků v této práci plyne, že není přímá úměrnost mezi věkem matky a nárůstem obyvatel ve věku 0-14 let. Od roku 2010 se počet obyvatel v dětské složce zvyšuje a současně se zvyšuje i věk žen při porodu jejich prvního dítěte (Graf č. 2).

Jak je již zmíněno výše, podle demografického ukazatele indexu stáří Česká republika (Graf č. 3) neustále stárne a nic nenasvědčuje tomu, že by se tento trend v blízké budoucnosti změnil. Index závislosti mladých (Graf č. 4) se v průměru snižuje, což odpovídá dlouhodobému poklesu počtu dětí. Naopak index závislosti starých (Graf č. 5) se v průměru neustále zvyšuje a tento vývoj taktéž odpovídá stále se zvětšující skladbě obyvatel ve věku 65 a více let. Na rozdíl od dvou předchozích indexů, které ukazují zatížení ekonomicky aktivního obyvatelstva (15-64 let) závislými složkami obyvatel ve věku 65+ let a obyvatel ve věku 0-14 let odděleně, index ekonomického zatížení (Graf č. 6) ukazuje, kolik celkově připadá ekonomicky závislých obyvatel na 100 obyvatel ve věku 15-64 let. Z výsledků analýzy je zřejmé, že je na obyvatele ve věkové skupině 15-64 let

kladen stále větší tlak, jelikož index ekonomického zatížení za posledních 68 let v průměru stoupal.

Z výše uvedených skutečností plyne, že důsledky demografického stárnutí zatím nedosáhly svého maxima, bod zlomu zatím leží někde v budoucnosti. Celou problematiku stárnutí populace ovlivňuje mnoho faktorů, tato práce je nezohledňuje všechny, ale ze získaných dat přesto plynou jisté skutečnosti. Pro zlepšení ekonomické situace by bylo potřeba, aby dlouhodobě docházelo k vyšší porodnosti a navyšoval se počet dětí. Tento trend by musel probíhat dostatečně dlouho proto, aby nové silné ročníky dospěly a posílily skupinu 15-64 let, což by zlepšilo ekonomickou situaci.

Po zkoumání časových řad je zřejmé, že k nárůstu počtu dětí dochází hlavně po velké katastrofě nebo při politice státu příznivé pro zakládání a rozrůstání rodin. Zatím naštěstí nevypukl takový konflikt, jako byla 2. světová válka, který by tolik ovlivnil ČR, a tak je málo pravděpodobné, že by došlo k nárůstu porodnosti z důvodu skončení katastrofy. Nejlepší by byl postup vytvoření příznivé politiky pro tvorbu rodin a zvyšování počtu dětí.

5.2 Kraje ČR

Kraje České republiky jsou zhodnoceny na základě zjišťovaných demografických indexů. Porovnávají mezi sebou jsou jednotlivé hodnoty roku 2018, a šetří se, které kraje jsou na tom z hlediska poměru věkových skupin nejhůře a nejlépe.

Tabulka č. 61 Vybrané ukazatele v jednotlivých krajích za rok 2018

Kraj	Index stáří	Index závislosti I	Index závislosti II	Index ekonomického zatížení
Praha hl. m.	119,56	24,18	28,90	53,08
Středočeský kraj	103,02	27,55	28,39	55,94
Jihočeský kraj	127,03	24,55	31,19	55,74
Plzeňský kraj	129,72	23,94	31,06	55,00
Karlovarský kraj	132,43	23,21	30,74	53,95
Ústecký kraj	120,06	24,79	29,76	54,55
Liberecký kraj	122,64	25,39	31,14	56,53
Královéhradecký kraj	136,33	24,54	33,45	57,99
Pardubický kraj	126,46	24,53	31,03	55,56
Kraj Vysočina	130,39	23,96	31,24	55,20
Jihomoravský kraj	123,61	24,74	30,58	55,31
Olomoucký kraj	130,15	24,22	31,52	55,74
Zlínský kraj	134,82	23,37	31,51	54,88
Moravskoslezský kraj	128,85	23,39	30,14	53,53

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Hodnota indexu stáří se v jednotlivých krajích pohybuje od 103,2 do 136,33. Nejmladším krajem je Středočeský kraj. Jeden z hlavních důvodů pro tento stav může být skutečnost, že se nachází kolem hl. m. Prahy. Lidé se často stěhují blíže za práci a přitom nechtějí bydlet ve městě. Největší pracovní příležitosti pro mnohé představuje právě Praha, ale bydlet přímo v ní je pro ně z různých důvodů (ceny nájmu, hluk, modré zóny...) nepřijatelné, proto učiní kompromis a bydlí i s celou rodinou blízko ní. Nejstarším krajem je Královéhradecký kraj, jehož území zabírá více jak z poloviny zemědělská půda. Tento fakt nenechává tolik prostoru pro výstavbu nových domů a navíc o práci v zemědělství není v dnešní době takový zájem, největší koncentrace pracovníků je ve službách, a to je jen několik možných důvodů, proč je hodnota indexu stáří v tomto kraji tak vysoká.

Index závislosti I se v krajích pohybuje v rozmezí 23,21 až 27,55. Středočeský kraj má nejvyšší uvedenou hodnotu indexu, pravděpodobně to souvisí s důvodem uvedeným výše, kdy koncentrace celých rodin okolo velkých měst ovlivní hodnotu všech zkoumaných ukazatelů. Nejméně obyvatel ve věku 0-14 let na 100 obyvatel ve věku 15-64 let je v Karlovarském kraji.

V jednotlivých krajích je hodnota indexu závislosti II v rozmezí 28,39-33,45. Nejmenší hodnotu indexu již podruhé drží Středočeský kraj, kde ze všech krajů připadá na 100 obyvatel ve věku 15-64 let nejméně obyvatel ve věku 65 a více let. Nejvíce starších obyvatel na 100 obyvatel ve věku 15-64 let připadá na Královéhradecký kraj a jelikož se jedná zároveň o kraj nejstarší, není tato skutečnost překvapivá.

Z údajů v tabulce (Tabulka č. 61) vyplývá, že hodnota indexu ekonomického zatížení se v krajích pohybuje od 53,8 do 57,99. Nejnížší hodnota indexu náleží pro kraj Hl. m. Prahy, kde je složka obyvatel ve věku 15-64 let složkami obyvatel ve věku 0-14 let a 65+ let zatížena nejméně. Ze všech krajů jsou podle hodnoty indexu nejvíce zatíženi obyvatelé v Královéhradeckém kraji.

6 Závěr

V bakalářské práci byl sledován vývoj vybraných demografických ukazatelů v České republice a v jednotlivých krajích ČR. Jednalo se o index stáří, index zatížení I, index zatížení II a index ekonomického zatížení. Za celou Českou republiku bylo sledování jednotlivých ukazatelů uskutečněno mezi lety 1950-2018. V jednotlivých krajích byl vývoj ukazatelů zkoumán od roku 1980 do roku 2018. Tato období byla stanovena z důvodu dostupnosti ucelených dat. Jelikož současné kraje, jak je známe, existují od roku 2000, data až do roku 1950 nebylo možné získat s ohledem na rozdílnou organizační strukturu. Datové soubory byly získány z veřejného zdroje – Českého statistického úřadu.

Cílem bakalářské práce bylo zachycení trendu populačního stárnutí v České republice a v krajích ČR pomocí zvolených ukazatelů a definování krajů, na něž má demografické stárnutí největší dopad. Provedena byla analýza vybraných ukazatelů a dále byl navržen postup pro zlepšení situace. V teoretické části práce byly uvedeny základní demografické pojmy a byl charakterizován proces stárnutí populace. Uvedeny byly i vlivy porodnosti a úmrtnosti a příklady problémů, jež s sebou demografické stárnutí nese. Analytická část práce se zabývala rozborem jednotlivých indexů v krajích ČR i v celé České republice.

Provedená analýza vývoje indexu stáří prokázala, že v celém sledovaném období ČR stárne. V krajích se k celorepublikovému průměru vyskytly určité výjimky. Kraj Hl. m. Praha se odlišuje nejvíce. Během sledovaného období došlo k poklesu indexu stáří jak na počátku pozorování (1980-1990), tak i v posledních letech (od roku 2011). Mezi další výjimky patří Středočeský kraj, Jihočeský kraj, Královéhradecký kraj a kraj Vysočina. V těchto krajích hodnota indexu stáří klesala v letech 1980-1990, v dalších obdobích se vývoj v těchto krajích shoduje s celorepublikovým. Podle porovnání výsledů z roku 2018 je momentálně nejvíce ohrožen z hlediska poměru obyvatel ve věku 65+ na 100 obyvatel ve věku 0-14 let ve prospěch starších obyvatel Královéhradecký kraj, jenž je nejstarším krajem ze všech.

Z analýzy vývoje indexu závislosti I je zřejmé, že v letech 1950 až 1980 docházelo ke kolísání. Index je svázán s velikostí dětské složky obyvatel. Příčinou kolísání byly pravděpodobně hlavně sociálně ekonomické mezníky – viz zkoumání změn věkové struktury v přechozí kapitole. Od roku 1980 do roku 2010 se hodnota indexu závislosti I v ČR zmenšuje a v dalších letech až do roku 2018 roste. Tento vývoj probíhal i

v jednotlivých krajích. Výjimku tvoří kraj Hl. m. Praha, Středočeský kraj, Plzeňský kraj a Liberecký kraj v těchto krajích hodnota indexu závislosti I klesala jen do roku 2005. Nejmenší počet obyvatel ve věku 0-14 let na 100 obyvatel ve věku 15-64 let je momentálně za rok 2018 v Karlovarském kraji.

Index závislosti II je na rozdíl od předchozího indexu spojen se složkou obyvatel ve věku 65+ let. Hodnota indexu v ČR roste od roku 1950 do roku 1980. V letech 1980-1990 má index klesající tendenci, která se od roku 1990 mění na rostoucí. Vývoj se v celé ČR i v jednotlivých krajích až na dvě výjimky shoduje. Tyto výjimky tvoří Karlovarský kraj, kde hodnota indexu stále roste a kraj Hl. m. Praha, ve kterém hodnota poklesla i v roce 2005. Nejvyšší hodnotu v roce 2018 má index v Královéhradeckém kraji a činí 33,45.

Během sledovaného období index ekonomického zatížení v ČR mezi lety 1950-1980 kolísá, dále má klesající tendenci až do roku 2005, kdy nastává změna a index až do posledního sledovaného roku stoupá. Průběh vývoje indexu se v jednotlivých krajích i v celé České republice shoduje. Nevyskytla se ani jedna výjimka. Nejvíce závislé složky obyvatel (0-14 let a 65+ let) připadá na obyvatelstvo ve věku 15-64 let v Královéhradeckém kraji.

Z popsanych trendů vybraných ukazatelů vyplývá, že proces stárnutí populace bude v České republice a jejích krajích pokračovat i v dalších letech se všemi očekávatelnými sociálně ekonomickými dopady. Pro hlubší zkoumání by bylo potřeba analyzovat větší rozsah dat jak z hlediska délky časových řad, tak i z hlediska datového obsahu. To je však již mimo zamýšlený rozsah této práce.

7 Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje:

- ARLT, Josef, Markéta ARLTOVÁ a Eva RUBLÍKOVÁ. *Analýza ekonomických časových řad s příklady*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2002. ISBN 80-245-0307-7.
- HINDLS, Richard. *Statistika pro ekonomy*. 8. vyd. Praha: Professional Publishing, 2007. ISBN 978-80-86946-43-6.
- KÁBA, Bohumil a Libuše SVATOŠOVÁ. *Statistické nástroje ekonomického výzkumu*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. ISBN 978-80-7380-359-9.
- KALIBOVÁ, Květa, Zdeněk PAVLÍK a Alena VODÁKOVÁ, ed. *Demografie (nejen) pro demografy*. 3., přeprac. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2009. Sociologické pojmosloví. ISBN 978-807-4190-124.
- KLUFOVÁ, Renata a Zuzana POLÁKOVÁ. *Demografické metody a analýzy: demografie české a slovenské populace*. Vyd.1. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. ISBN 978-80-7357-546-5.
- KOSCHIN, Felix. *Demografie poprvé*. Vyd. 2., přeprac. Praha: Oeconomica, 2005. ISBN 80-245-0859-1.
- RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost stárne*. 1. Brno: Masarykova univerzita, 1995. Rubikon (Masarykova univerzita). ISBN 80-210-1155-6.
- RABUŠIC, Ladislav. *Česká společnost a senioři: sociální, ekonomické a politické aspekty demografického stárnutí české společnosti : texty celostátní konference konané 16. - 17. října [1997] v Brně*. V Brně: Masarykova univerzita, 1997. ISBN 80-210-1729-5.
- SOKAČOVÁ, Linda a kol. *Stárnutí populace jako výzva: age management a postavení lidí 50 ve společnosti a na trhu práce* [online]. Praha: Alternativa 50, 2014 [cit. 2019-09-02]. ISBN 978-80-905711-0-5. Dostupné z: http://alternativaplus.cz/wp-content/uploads/2013/02/STARNUT%C3%8D-POPULACE-JAKO-VYZVA_-F-I-N-A-L.indd_04.pdf
- SVATOŠOVÁ, Libuše a Bohumil KÁBA. *Statistické metody II*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta, 2008. ISBN 978-80-213-1736-9.
- VAŇO, Boris, Danuša JURČOVÁ a Ján MÉSZÁROS. *Základy demografie*. Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca, 2003. ISBN 80-968927-3-8.

Internetové zdroje:

- Demografická příručka - 2018. *Český statistický úřad* [online]. Praha, 2019 [cit. 2020-02-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-priruccka>
- DIVINOVÁ, Jana a Jitka VLKOVÁ. *Když důchod nestačí. Senioři v nájmu mají problém vyjít s penězi*. *Idnes.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/seniori-duckodci-najem-cinze-praha-brno.A190618_482927_ekonomika_rts
- KŘEŠŤANOVÁ, Jana. *Osob ve věku 65 a více let bylo poprvé více než 2 miliony*. *Statistika&My měsíčník českého statistického úřadu* [online]. Praha, 2018 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statistika-my>

2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.statistikaamy.cz/2018/05/osob-ve-veku-65-a-vice-let-bylo-poprve-vice-nez-2-miliony/>

- Věková pyramida. In: *Wikipedie* [online]. [cit. 2019-08-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/V%C4%9Bkov%C3%A1_pyramida
- Vláda odsouhlasila zvýšení daně z tabáku a lihovin. Krabička cigaret zdraží o 13 korun. *Hospodářské noviny* [online]. Praha: Economia, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: <https://domaci.ihned.cz/c1-66579100-vlada-zvysila-spotrebni-dan-z-tabaku-a-lihovin-vyssi-zdaneni-postihne-i-hazard>
- VLKOVÁ, Jitka. Do penze v 67 letech. Důchodový věk se musí zvýšit, tvrdí statistici. *Idnes.cz* [online]. Praha: MAFRA, 2019 [cit. 2019-09-02]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/domaci/cesky-statisticky-urad-vlada-do-duchodu-pozdeji.A190131_200711_ekonomika_chtl
- Zhruba 190.000 seniorů v Česku nemá starobní penzi ani 10.000 Kč. *České noviny* [online]. Praha: Česká tisková kancelář, 2019 [cit. 2019-09-01]. Dostupné z: <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/zhruba-190-000-senioru-v-cesku-nema-starobni-penzi-ani-10-000-kc/1757684>

8 Přílohy

Příloha č. 1 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Česká republika	75
Příloha č. 2 Podkladová data a výstupy z výpočtů - kraj Hl. m. Praha.....	76
Příloha č. 3 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Středočeský kraj	77
Příloha č. 4 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Jihočeský kraj	78
Příloha č. 5 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Plzeňský kraj	79
Příloha č. 6 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Karlovarský kraj	80
Příloha č. 7 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Ústecký kraj.....	81
Příloha č. 8 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Liberecký kraj.....	82
Příloha č. 9 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Královéhradecký kraj	83
Příloha č. 10 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Pardubický kraj.....	84
Příloha č. 11 Podkladová data a výstupy z výpočtů - kraj Vysočina.....	85
Příloha č. 12 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Jihomoravský kraj	86
Příloha č. 13 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Olomoucký kraj	87
Příloha č. 14 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Zlínský kraj.....	88
Příloha č. 15 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Moravskoslezský kraj	89

Příloha č. 1 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Česká republika

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1950-2018 - ČR				Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1950-2018 (v %) - ČR			
Rok	0-14	15-64	65+	Rok	0-14	15-64	65+
1950	2 171 181	6 005 190	748 751	1950	24,3	67,3	8,4
1960	2 457 606	6 273 415	928 797	1960	25,4	64,9	9,6
1970	2 085 220	6 534 279	1 185 658	1970	21,3	66,6	12,1
1980	2 411 514	6 524 994	1 390 284	1980	23,4	63,2	13,5
1990	2 223 269	6 843 447	1 296 024	1990	21,5	66,0	12,5
2000	1 685 398	7 165 252	1 421 853	2000	16,4	69,8	13,8
2005	1 514 013	7 274 860	1 445 219	2005	14,8	71,1	14,1
2010	1 506 095	7 394 316	1 616 836	2010	14,3	70,3	15,4
2011	1 531 859	7 295 598	1 669 215	2011	14,6	69,5	15,9
2012	1 550 723	7 224 196	1 734 367	2012	14,8	68,7	16,5
2013	1 568 638	7 145 822	1 796 259	2013	14,9	68,0	17,1
2014	1 589 215	7 082 686	1 852 882	2014	15,1	67,3	17,6
2015	1 612 203	7 024 962	1 905 777	2015	15,3	66,6	18,1
2016	1 635 342	6 969 535	1 960 407	2016	15,5	66,0	18,6
2017	1 658 662	6 916 867	2 013 997	2017	15,7	65,3	19,0
2018	1 681 648	6 881 729	2 063 053	2018	15,8	64,8	19,4
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů ČR - index stáří				Výstupy z výpočtů ČR - index závislosti I			
Rok	Index stáří	l.diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	l.diference	koeficient růstu
1950	34,49			1950	36,16		
1960	37,79	3,31	1,10	1960	39,17	3,02	1,08
1970	56,86	19,07	1,50	1970	31,91	-7,26	0,81
1980	57,65	0,79	1,01	1980	36,96	5,05	1,16
1990	58,29	0,64	1,01	1990	32,49	-4,47	0,88
2000	84,36	26,07	1,45	2000	23,52	-8,97	0,72
2005	95,46	11,09	1,13	2005	20,81	-2,71	0,88
2010	107,35	11,90	1,12	2010	20,37	-0,44	0,98
2011	108,97	1,61	1,02	2011	21,00	0,63	1,03
2012	111,84	2,88	1,03	2012	21,47	0,47	1,02
2013	114,51	2,67	1,02	2013	21,95	0,49	1,02
2014	116,59	2,08	1,02	2014	22,44	0,49	1,02
2015	118,21	1,62	1,01	2015	22,95	0,51	1,02
2016	119,88	1,67	1,01	2016	23,46	0,51	1,02
2017	121,42	1,55	1,01	2017	23,98	0,52	1,02
2018	122,68	1,26	1,01	2018	24,44	0,46	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		5,88		Průměrný absolutní přírůstek		-0,78	
Průměrný koeficient růstu			1,09	Průměrný koeficient růstu			0,97
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty				Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty			

Výstupy z výpočtů ČR - index závislosti II				Výstupy z výpočtů ČR - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1950	12,47			1950	48,62		
1960	14,81	2,34	1,19	1960	53,98	5,36	1,11
1970	18,15	3,34	1,23	1970	50,06	-3,92	0,93
1980	21,31	3,16	1,17	1980	58,27	8,21	1,16
1990	18,94	-2,37	0,89	1990	51,43	-6,84	0,88
2000	19,84	0,91	1,05	2000	43,37	-8,06	0,84
2005	19,87	0,02	1,00	2005	40,68	-2,69	0,94
2010	21,87	2,00	1,10	2010	42,23	1,56	1,04
2011	22,88	1,01	1,05	2011	43,88	1,64	1,04
2012	24,01	1,13	1,05	2012	45,47	1,60	1,04
2013	25,14	1,13	1,05	2013	47,09	1,62	1,04
2014	26,16	1,02	1,04	2014	48,60	1,51	1,03
2015	27,13	0,97	1,04	2015	50,08	1,48	1,03
2016	28,13	1,00	1,04	2016	51,59	1,51	1,03
2017	29,12	0,99	1,04	2017	53,10	1,50	1,03
2018	29,98	0,86	1,03	2018	54,42	1,32	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		1,17		Průměrný absolutní přírůstek		0,39	
Průměrný koeficient růstu			1,06	Průměrný koeficient růstu			1,01
Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty				Zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty			

Průměrný věk žen při 1. dítěti - ČR																
Rok	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Průměrný věk	23,8	22,9	22,5	22,4	22,5	24,9	26,6	27,6	27,8	27,9	28,1	28,1	28,2	28,2	28,2	28,4
1. diference		-0,9	-0,4	-0,1	0,1	2,5	1,7	1,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,1	0,0	0,0	0,1
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování																

Příloha č. 2 Podkladová data a výstupy z výpočtů - kraj HL. m. Praha

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - PHA			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	230 282	764 189	195 346
1990	227 227	802 735	185 255
2000	159 725	828 716	192 685
2005	145 364	851 820	184 426
2010	161 294	889 974	205 890
2011	164 659	863 497	213 508
2012	170 253	856 494	220 033
2013	175 353	842 806	225 042
2014	182 500	846 961	229 618
2015	188 832	844 932	233 685
2016	194 897	846 980	238 631
2017	201 232	850 044	243 237
2018	206 668	854 866	247 098
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů PHA - index stáří				Výstupy z výpočtů PHA - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	84,83			1980	30,13		
1990	81,53	-3,30	0,96	1990	28,31	-1,83	0,94
2000	120,64	39,11	1,48	2000	19,27	-9,03	0,68
2005	126,87	6,24	1,05	2005	17,07	-2,21	0,89
2010	127,65	0,78	1,01	2010	18,12	1,06	1,06
2011	129,67	2,02	1,02	2011	19,07	0,95	1,05
2012	129,24	-0,43	1,00	2012	19,88	0,81	1,04
2013	128,34	-0,90	0,99	2013	20,81	0,93	1,05
2014	125,82	-2,52	0,98	2014	21,55	0,74	1,04
2015	123,75	-2,07	0,98	2015	22,35	0,80	1,04
2016	122,44	-1,31	0,99	2016	23,01	0,66	1,03
2017	120,87	-1,57	0,99	2017	23,67	0,66	1,03
2018	119,56	-1,31	0,99	2018	24,18	0,50	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		2,89		Průměrný absolutní přírůstek		-0,50	
Průměrný koeficient růstu			1,03	Průměrný koeficient růstu			0,98
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů PHA - index závislosti II				Výstupy z výpočtů PHA - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	25,56			1980	55,70		
1990	23,08	-2,48	0,90	1990	51,38	-4,31	0,92
2000	23,25	0,17	1,01	2000	42,52	-8,86	0,83
2005	21,65	-1,60	0,93	2005	38,72	-3,81	0,91
2010	23,13	1,48	1,07	2010	41,26	2,54	1,07
2011	24,73	1,59	1,07	2011	43,79	2,54	1,06
2012	25,69	0,96	1,04	2012	45,57	1,77	1,04
2013	26,70	1,01	1,04	2013	47,51	1,94	1,04
2014	27,11	0,41	1,02	2014	48,66	1,15	1,02
2015	27,66	0,55	1,02	2015	50,01	1,35	1,03
2016	28,17	0,52	1,02	2016	51,19	1,18	1,02
2017	28,61	0,44	1,02	2017	52,29	1,10	1,02
2018	28,90	0,29	1,01	2018	53,08	0,79	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,28		Průměrný absolutní přírůstek		-0,22	
Průměrný koeficient růstu			1,01	Průměrný koeficient růstu			1,00
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 3 Podkladová data a výstupy výpočtů - Středočeský kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - STC			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	259 309	714 919	174 048
1990	228 288	736 639	149 139
2000	178 337	776 177	160 524
2005	173 032	821 502	163 574
2010	196 707	881 823	186 448
2011	203 393	880 832	195 120
2012	209 357	878 467	203 992
2013	214 652	875 654	212 030
2014	220 787	874 701	219 811
2015	226 204	873 382	227 290
2016	231 504	872 510	234 968
2017	236 704	873 540	242 551
2018	241 941	878 132	249 259
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů STC - index stáří				Výstupy z výpočtů STC - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	67,12			1980	36,27		
1990	65,33	-1,79	0,97	1990	30,99	-5,28	0,85
2000	90,01	24,68	1,38	2000	22,98	-8,01	0,74
2005	94,53	4,52	1,05	2005	21,06	-1,91	0,92
2010	94,78	0,25	1,00	2010	22,31	1,24	1,06
2011	95,93	1,15	1,01	2011	23,09	0,78	1,04
2012	97,44	1,50	1,02	2012	23,83	0,74	1,03
2013	98,78	1,34	1,01	2013	24,51	0,68	1,03
2014	99,56	0,78	1,01	2014	25,24	0,73	1,03
2015	100,48	0,92	1,01	2015	25,90	0,66	1,03
2016	101,50	1,02	1,01	2016	26,53	0,63	1,02
2017	102,47	0,97	1,01	2017	27,10	0,56	1,02
2018	103,02	0,55	1,01	2018	27,55	0,45	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		2,99		Průměrný absolutní přírůstek		-0,73	
Průměrný koeficient růstu			1,04	Průměrný koeficient růstu			0,98
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů STC - index závislosti II				Výstupy z výpočtů STC - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	24,35			1980	60,62		
1990	20,25	-4,10	0,83	1990	51,24	-9,38	0,85
2000	20,68	0,44	1,02	2000	43,66	-7,58	0,85
2005	19,91	-0,77	0,96	2005	40,97	-2,68	0,94
2010	21,14	1,23	1,06	2010	43,45	2,48	1,06
2011	22,15	1,01	1,05	2011	45,24	1,79	1,04
2012	23,22	1,07	1,05	2012	47,05	1,81	1,04
2013	24,21	0,99	1,04	2013	48,73	1,67	1,04
2014	25,13	0,92	1,04	2014	50,37	1,64	1,03
2015	26,02	0,89	1,04	2015	51,92	1,55	1,03
2016	26,93	0,91	1,03	2016	53,46	1,54	1,03
2017	27,77	0,84	1,03	2017	54,86	1,40	1,03
2018	28,39	0,62	1,02	2018	55,94	1,07	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,34		Průměrný absolutní přírůstek		-0,39	
Průměrný koeficient růstu			1,01	Průměrný koeficient růstu			0,99
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 4 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Jihočeský kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - JHC			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	145 655	386 314	83 753
1990	136 389	413 367	76 747
2000	104 095	436 375	85 404
2005	93 438	446 006	88 322
2010	92 715	446 990	99 001
2011	93 935	439 059	103 144
2012	94 968	434 132	107 511
2013	95 890	429 563	111 254
2014	96 875	425 694	114 731
2015	97 967	421 869	117 998
2016	99 112	417 841	121 829
2017	100 169	414 856	125 171
2018	101 230	412 313	128 590
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů JHC - index stáří				Výstupy z výpočtů JHC - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	57,50			1980	37,70		
1990	56,27	-1,23	0,98	1990	32,99	-4,71	0,88
2000	82,04	25,77	1,46	2000	23,85	-9,14	0,72
2005	94,52	12,48	1,15	2005	20,95	-2,90	0,88
2010	106,78	12,26	1,13	2010	20,74	-0,21	0,99
2011	109,80	3,02	1,03	2011	21,39	0,65	1,03
2012	113,21	3,40	1,03	2012	21,88	0,48	1,02
2013	116,02	2,81	1,02	2013	22,32	0,45	1,02
2014	118,43	2,41	1,02	2014	22,76	0,43	1,02
2015	120,45	2,01	1,02	2015	23,22	0,47	1,02
2016	122,92	2,47	1,02	2016	23,72	0,50	1,02
2017	124,96	2,04	1,02	2017	24,15	0,43	1,02
2018	127,03	2,07	1,02	2018	24,55	0,41	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		5,79		Průměrný absolutní přírůstek		-1,10	
Průměrný koeficient růstu			1,07	Průměrný koeficient růstu			0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů JHC - index závislosti II				Výstupy z výpočtů JHC - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	21,68			1980	59,38		
1990	18,57	-3,11	0,86	1990	51,56	-7,82	0,87
2000	19,57	1,00	1,05	2000	43,43	-8,14	0,84
2005	19,80	0,23	1,01	2005	40,75	-2,67	0,94
2010	22,15	2,35	1,12	2010	42,89	2,14	1,05
2011	23,49	1,34	1,06	2011	44,89	2,00	1,05
2012	24,76	1,27	1,05	2012	46,64	1,75	1,04
2013	25,90	1,13	1,05	2013	48,22	1,58	1,03
2014	26,95	1,05	1,04	2014	49,71	1,49	1,03
2015	27,97	1,02	1,04	2015	51,19	1,48	1,03
2016	29,16	1,19	1,04	2016	52,88	1,68	1,03
2017	30,17	1,02	1,03	2017	54,32	1,44	1,03
2018	31,19	1,02	1,03	2018	55,74	1,42	1,03
Průměrný absolutní přírůstek		0,79		Průměrný absolutní přírůstek		-0,30	
Průměrný koeficient růstu			1,03	Průměrný koeficient růstu			0,99

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 5 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Plzeňský kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - PLK			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	128 968	362 575	79 188
1990	115 519	374 239	72 352
2000	86 686	385 663	78 932
2005	79 032	391 166	81 330
2010	80 836	399 505	91 704
2011	81 913	394 320	95 476
2012	83 171	390 337	99 179
2013	84 101	386 964	102 404
2014	85 258	384 309	105 556
2015	86 398	381 934	108 284
2016	87 678	379 877	111 074
2017	88 938	377 756	114 122
2018	90 310	377 210	117 152

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů PLK - index stáří				Výstupy z výpočtů PLK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	61,40			1980	35,57		
1990	62,63	1,23	1,02	1990	30,87	-4,70	0,87
2000	91,06	28,42	1,45	2000	22,48	-8,39	0,73
2005	102,91	11,85	1,13	2005	20,20	-2,27	0,90
2010	113,44	10,54	1,10	2010	20,23	0,03	1,00
2011	116,56	3,11	1,03	2011	20,77	0,54	1,03
2012	119,25	2,69	1,02	2012	21,31	0,53	1,03
2013	121,76	2,52	1,02	2013	21,73	0,43	1,02
2014	123,81	2,04	1,02	2014	22,18	0,45	1,02
2015	125,33	1,52	1,01	2015	22,62	0,44	1,02
2016	126,68	1,35	1,01	2016	23,08	0,46	1,02
2017	128,32	1,63	1,01	2017	23,54	0,46	1,02
2018	129,72	1,41	1,01	2018	23,94	0,40	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		5,69		Průměrný absolutní přírůstek		-0,97	
Průměrný koeficient růstu			1,06	Průměrný koeficient růstu			0,97

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů PLK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů PLK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	21,84			1980	57,41		
1990	19,33	-2,51	0,89	1990	50,20	-7,21	0,87
2000	20,47	1,13	1,06	2000	42,94	-7,26	0,86
2005	20,79	0,33	1,02	2005	41,00	-1,95	0,95
2010	22,95	2,16	1,10	2010	43,19	2,19	1,05
2011	24,21	1,26	1,05	2011	44,99	1,80	1,04
2012	25,41	1,20	1,05	2012	46,72	1,73	1,04
2013	26,46	1,05	1,04	2013	48,20	1,48	1,03
2014	27,47	1,00	1,04	2014	49,65	1,45	1,03
2015	28,35	0,89	1,03	2015	50,97	1,32	1,03
2016	29,24	0,89	1,03	2016	52,32	1,35	1,03
2017	30,21	0,97	1,03	2017	53,75	1,43	1,03
2018	31,06	0,85	1,03	2018	55,00	1,24	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,77		Průměrný absolutní přírůstek		-0,20	
Průměrný koeficient růstu			1,03	Průměrný koeficient růstu			1,00

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 6 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Karlovarský kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - KVK			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	82 742	208 985	25 565
1990	67 168	209 956	29 730
2000	51 501	216 517	36 382
2005	46 212	218 824	39 238
2010	45 116	218 067	44 261
2011	44 616	212 394	46 155
2012	44 541	208 785	48 400
2013	44 480	205 387	50 442
2014	44 487	202 521	52 285
2015	44 382	199 349	54 097
2016	44 413	196 260	56 076
2017	44 352	193 867	57 467
2018	44 461	191 556	58 879

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů KVK - index stáří				Výstupy z výpočtů KVK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	30,90			1980	39,59		
1990	44,26	13,36	1,43	1990	31,99	-7,60	0,81
2000	70,64	26,38	1,60	2000	23,79	-8,21	0,74
2005	84,91	14,27	1,20	2005	21,12	-2,67	0,89
2010	98,10	13,20	1,16	2010	20,69	-0,43	0,98
2011	103,45	5,34	1,05	2011	21,01	0,32	1,02
2012	108,66	5,21	1,05	2012	21,33	0,33	1,02
2013	113,40	4,74	1,04	2013	21,66	0,32	1,02
2014	117,53	4,12	1,04	2014	21,97	0,31	1,01
2015	121,89	4,36	1,04	2015	22,26	0,30	1,01
2016	126,26	4,37	1,04	2016	22,63	0,37	1,02
2017	129,57	3,31	1,03	2017	22,88	0,25	1,01
2018	132,43	2,86	1,02	2018	23,21	0,33	1,01
Průměrný absolutní přírůstek		8,46		Průměrný absolutní přírůstek		-1,37	
Průměrný koeficient růstu			1,13	Průměrný koeficient růstu			0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů KVK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů KVK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	12,23			1980	51,83		
1990	14,16	1,93	1,16	1990	46,15	-5,67	0,89
2000	16,80	2,64	1,19	2000	40,59	-5,56	0,88
2005	17,93	1,13	1,07	2005	39,05	-1,54	0,96
2010	20,30	2,37	1,13	2010	40,99	1,94	1,05
2011	21,73	1,43	1,07	2011	42,74	1,75	1,04
2012	23,18	1,45	1,07	2012	44,52	1,78	1,04
2013	24,56	1,38	1,06	2013	46,22	1,70	1,04
2014	25,82	1,26	1,05	2014	47,78	1,57	1,03
2015	27,14	1,32	1,05	2015	49,40	1,62	1,03
2016	28,57	1,44	1,05	2016	51,20	1,80	1,04
2017	29,64	1,07	1,04	2017	52,52	1,32	1,03
2018	30,74	1,09	1,04	2018	53,95	1,43	1,03
Průměrný absolutní přírůstek		1,54		Průměrný absolutní přírůstek		0,18	
Průměrný koeficient růstu			1,08	Průměrný koeficient růstu			1,00

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 7 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Ústecký kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - ULK			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	208 405	541 481	90 680
1990	183 015	560 339	92 957
2000	140 277	586 040	100 696
2005	129 047	590 567	103 559
2010	128 212	590 843	116 990
2011	127 990	577 193	122 843
2012	128 524	568 628	129 612
2013	128 800	560 986	135 334
2014	129 480	553 949	140 543
2015	130 213	547 147	145 466
2016	130 785	540 254	150 338
2017	131 548	534 972	154 560
2018	131 642	531 098	158 049

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů ULK - index stáří				Výstupy z výpočtů ULK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	43,51			1980	38,49		
1990	50,79	7,28	1,17	1990	32,66	-5,83	0,85
2000	71,78	20,99	1,41	2000	23,94	-8,73	0,73
2005	80,25	8,47	1,12	2005	21,85	-2,09	0,91
2010	91,25	11,00	1,14	2010	21,70	-0,15	0,99
2011	95,98	4,73	1,05	2011	22,17	0,47	1,02
2012	100,85	4,87	1,05	2012	22,60	0,43	1,02
2013	105,07	4,23	1,04	2013	22,96	0,36	1,02
2014	108,54	3,47	1,03	2014	23,37	0,41	1,02
2015	111,71	3,17	1,03	2015	23,80	0,42	1,02
2016	114,95	3,24	1,03	2016	24,21	0,41	1,02
2017	117,49	2,54	1,02	2017	24,59	0,38	1,02
2018	120,06	2,57	1,02	2018	24,79	0,20	1,01
Průměrný absolutní přírůstek		6,38		Průměrný absolutní přírůstek		-1,14	
Průměrný koeficient růstu			1,09	Průměrný koeficient růstu			0,96

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů ULK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů ULK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	16,75			1980	55,23		
1990	16,59	-0,16	0,99	1990	49,25	-5,98	0,89
2000	17,18	0,59	1,04	2000	41,12	-8,13	0,83
2005	17,54	0,35	1,02	2005	39,39	-1,73	0,96
2010	19,80	2,27	1,13	2010	41,50	2,11	1,05
2011	21,28	1,48	1,07	2011	43,46	1,96	1,05
2012	22,79	1,51	1,07	2012	45,40	1,94	1,04
2013	24,12	1,33	1,06	2013	47,08	1,69	1,04
2014	25,37	1,25	1,05	2014	48,75	1,66	1,04
2015	26,59	1,22	1,05	2015	50,38	1,64	1,03
2016	27,83	1,24	1,05	2016	52,04	1,65	1,03
2017	28,89	1,06	1,04	2017	53,48	1,45	1,03
2018	29,76	0,87	1,03	2018	54,55	1,06	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		1,08		Průměrný absolutní přírůstek		-0,06	
Průměrný koeficient růstu			1,05	Průměrný koeficient růstu			1,00

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Příloha č. 8 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Liberecký kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - LBK			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	100 202	258 926	51 419
1990	93 705	284 450	51 083
2000	72 524	301 422	55 175
2005	65 672	306 991	56 368
2010	66 347	309 203	64 392
2011	67 139	303 874	67 587
2012	67 715	299 670	71 209
2013	68 196	296 026	74 387
2014	68 701	292 832	77 318
2015	69 406	289 890	80 343
2016	70 382	286 937	83 317
2017	71 109	284 306	85 885
2018	71 752	282 606	87 998

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů LBK - index stáří				Výstupy z výpočtů LBK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	51,32			1980	38,70		
1990	54,51	3,20	1,06	1990	32,94	-5,76	0,85
2000	76,08	21,56	1,40	2000	24,06	-8,88	0,73
2005	85,83	9,75	1,13	2005	21,39	-2,67	0,89
2010	97,05	11,22	1,13	2010	21,46	0,07	1,00
2011	100,67	3,61	1,04	2011	22,09	0,64	1,03
2012	105,16	4,49	1,04	2012	22,60	0,50	1,02
2013	109,08	3,92	1,04	2013	23,04	0,44	1,02
2014	112,54	3,46	1,03	2014	23,46	0,42	1,02
2015	115,76	3,22	1,03	2015	23,94	0,48	1,02
2016	118,38	2,62	1,02	2016	24,53	0,59	1,02
2017	120,78	2,40	1,02	2017	25,01	0,48	1,02
2018	122,64	1,86	1,02	2018	25,39	0,38	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		5,94		Průměrný absolutní přírůstek		-1,11	
Průměrný koeficient růstu			1,08	Průměrný koeficient růstu			0,97
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů LBK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů LBK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	19,86			1980	58,56		
1990	17,96	-1,90	0,90	1990	50,90	-7,66	0,87
2000	18,30	0,35	1,02	2000	42,37	-8,54	0,83
2005	18,36	0,06	1,00	2005	39,75	-2,61	0,94
2010	20,83	2,46	1,13	2010	42,28	2,53	1,06
2011	22,24	1,42	1,07	2011	44,34	2,05	1,05
2012	23,76	1,52	1,07	2012	46,36	2,02	1,05
2013	25,13	1,37	1,06	2013	48,17	1,81	1,04
2014	26,40	1,27	1,05	2014	49,86	1,70	1,04
2015	27,71	1,31	1,05	2015	51,66	1,79	1,04
2016	29,04	1,32	1,05	2016	53,57	1,91	1,04
2017	30,21	1,17	1,04	2017	55,22	1,65	1,03
2018	31,14	0,93	1,03	2018	56,53	1,31	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,94		Průměrný absolutní přírůstek		-0,17	
Průměrný koeficient růstu			1,04	Průměrný koeficient růstu			1,00
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 9 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Královéhradecký kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - HKK

Rok	0-14	15-64	65+
1980	130 500	348 785	82 804
1990	116 041	367 404	73 478
2000	90 121	380 532	80 127
2005	81 394	385 321	81 653
2010	80 624	382 757	91 422
2011	81 441	377 554	94 861
2012	81 789	372 586	98 571
2013	82 276	367 934	101 699
2014	82 902	363 915	104 773
2015	83 557	359 816	108 048
2016	84 212	355 420	111 172
2017	84 982	351 888	114 219
2018	85 577	348 778	116 666

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů HKK - index stáří				Výstupy z výpočtů HKK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	63,45			1980	37,42		
1990	63,32	-0,13	1,00	1990	31,58	-5,83	0,84
2000	88,91	25,59	1,40	2000	23,68	-7,90	0,75
2005	100,32	11,41	1,13	2005	21,12	-2,56	0,89
2010	113,39	13,07	1,13	2010	21,06	-0,06	1,00
2011	116,48	3,09	1,03	2011	21,57	0,51	1,02
2012	120,52	4,04	1,03	2012	21,95	0,38	1,02
2013	123,61	3,09	1,03	2013	22,36	0,41	1,02
2014	126,38	2,77	1,02	2014	22,78	0,42	1,02
2015	129,31	2,93	1,02	2015	23,22	0,44	1,02
2016	132,01	2,70	1,02	2016	23,69	0,47	1,02
2017	134,40	2,39	1,02	2017	24,15	0,46	1,02
2018	136,33	1,92	1,01	2018	24,54	0,39	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		6,07		Průměrný absolutní přírůstek		-1,07	
Průměrný koeficient růstu			1,07	Průměrný koeficient růstu			0,97
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů HKK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů HKK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	23,74			1980	61,16		
1990	20,00	-3,74	0,84	1990	51,58	-9,57	0,84
2000	21,06	1,06	1,05	2000	44,74	-6,84	0,87
2005	21,19	0,13	1,01	2005	42,31	-2,42	0,95
2010	23,89	2,69	1,13	2010	44,95	2,63	1,06
2011	25,13	1,24	1,05	2011	46,70	1,75	1,04
2012	26,46	1,33	1,05	2012	48,41	1,71	1,04
2013	27,64	1,18	1,04	2013	50,00	1,59	1,03
2014	28,79	1,15	1,04	2014	51,57	1,57	1,03
2015	30,03	1,24	1,04	2015	53,25	1,68	1,03
2016	31,28	1,25	1,04	2016	54,97	1,72	1,03
2017	32,46	1,18	1,04	2017	56,61	1,64	1,03
2018	33,45	0,99	1,03	2018	57,99	1,38	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,81		Průměrný absolutní přírůstek		-0,26	
Průměrný koeficient růstu			1,03	Průměrný koeficient růstu			1,00
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 10 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Pardubický kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - PAK			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	123 547	319 670	70 555
1990	110 693	335 776	63 932
2000	85 654	351 384	71 528
2005	77 269	355 252	73 503
2010	76 015	359 758	81 391
2011	77 030	354 670	84 711
2012	77 616	351 073	87 751
2013	77 936	347 586	90 463
2014	78 671	344 618	93 083
2015	79 315	341 189	95 645
2016	80 394	338 204	98 489
2017	81 098	335 911	101 328
2018	82 063	334 475	103 778
Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů PAK - index stáří				Výstupy z výpočtů PAK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	57,11			1980	38,65		
1990	57,76	0,65	1,01	1990	32,97	-5,68	0,85
2000	83,51	25,75	1,45	2000	24,38	-8,59	0,74
2005	95,13	11,62	1,14	2005	21,75	-2,63	0,89
2010	107,07	11,95	1,13	2010	21,13	-0,62	0,97
2011	109,97	2,90	1,03	2011	21,72	0,59	1,03
2012	113,06	3,09	1,03	2012	22,11	0,39	1,02
2013	116,07	3,02	1,03	2013	22,42	0,31	1,01
2014	118,32	2,25	1,02	2014	22,83	0,41	1,02
2015	120,59	2,27	1,02	2015	23,25	0,42	1,02
2016	122,51	1,92	1,02	2016	23,77	0,52	1,02
2017	124,95	2,44	1,02	2017	24,14	0,37	1,02
2018	126,46	1,52	1,01	2018	24,53	0,39	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		5,78		Průměrný absolutní přírůstek		-1,18	
Průměrný koeficient růstu			1,07	Průměrný koeficient růstu			0,96

Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů PAK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů PAK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	22,07			1980	60,72		
1990	19,04	-3,03	0,86	1990	52,01	-8,71	0,86
2000	20,36	1,32	1,07	2000	44,73	-7,27	0,86
2005	20,69	0,33	1,02	2005	42,44	-2,29	0,95
2010	22,62	1,93	1,09	2010	43,75	1,31	1,03
2011	23,88	1,26	1,06	2011	45,60	1,85	1,04
2012	25,00	1,11	1,05	2012	47,10	1,50	1,03
2013	26,03	1,03	1,04	2013	48,45	1,34	1,03
2014	27,01	0,98	1,04	2014	49,84	1,39	1,03
2015	28,03	1,02	1,04	2015	51,28	1,44	1,03
2016	29,12	1,09	1,04	2016	52,89	1,61	1,03
2017	30,17	1,04	1,04	2017	54,31	1,42	1,03
2018	31,03	0,86	1,03	2018	55,56	1,25	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,75		Průměrný absolutní přírůstek		-0,43	
Průměrný koeficient růstu			1,03	Průměrný koeficient růstu			0,99

Zdroj: ČSÚ. Vlastní zpracování

Příloha č. 11 Podkladová data a výstupy z výpočtů - kraj Vysočina

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - VYS			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	126 345	318 412	72 686
1990	116 932	341 196	64 985
2000	89 041	353 942	70 759
2005	78 645	358 529	73 593
2010	74 698	358 013	81 858
2011	75 331	351 776	84 830
2012	75 454	348 042	87 711
2013	75 488	344 450	90 271
2014	76 104	340 867	92 924
2015	76 722	337 491	95 262
2016	77 329	333 665	97 958
2017	77 987	330 572	100 357
2018	78 620	328 141	102 513

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Výstupy z výpočtů VYS - index stáří				Výstupy z výpočtů VYS - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	57,53			1980	39,68		
1990	55,58	-1,95	0,97	1990	34,27	-5,41	0,86
2000	79,47	23,89	1,43	2000	25,16	-9,11	0,73
2005	93,58	14,11	1,18	2005	21,94	-3,22	0,87
2010	109,59	16,01	1,17	2010	20,86	-1,07	0,95
2011	112,61	3,02	1,03	2011	21,41	0,55	1,03
2012	116,24	3,63	1,03	2012	21,68	0,27	1,01
2013	119,58	3,34	1,03	2013	21,92	0,24	1,01
2014	122,10	2,52	1,02	2014	22,33	0,41	1,02
2015	124,17	2,06	1,02	2015	22,73	0,41	1,02
2016	126,68	2,51	1,02	2016	23,18	0,44	1,02
2017	128,68	2,01	1,02	2017	23,59	0,42	1,02
2018	130,39	1,71	1,01	2018	23,96	0,37	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		6,07		Průměrný absolutní přírůstek		-1,31	
Průměrný koeficient růstu			1,07	Průměrný koeficient růstu			0,96
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů VYS - index závislosti II				Výstupy z výpočtů VYS - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	22,83			1980	62,51		
1990	19,05	-3,78	0,83	1990	53,32	-9,19	0,85
2000	19,99	0,95	1,05	2000	45,15	-8,17	0,85
2005	20,53	0,53	1,03	2005	42,46	-2,69	0,94
2010	22,86	2,34	1,11	2010	43,73	1,27	1,03
2011	24,11	1,25	1,05	2011	45,53	1,80	1,04
2012	25,20	1,09	1,05	2012	46,88	1,35	1,03
2013	26,21	1,01	1,04	2013	48,12	1,24	1,03
2014	27,26	1,05	1,04	2014	49,59	1,46	1,03
2015	28,23	0,97	1,04	2015	50,96	1,37	1,03
2016	29,36	1,13	1,04	2016	52,53	1,57	1,03
2017	30,36	1,00	1,03	2017	53,95	1,42	1,03
2018	31,24	0,88	1,03	2018	55,20	1,25	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,70		Průměrný absolutní přírůstek		-0,61	
Průměrný koeficient růstu			1,03	Průměrný koeficient růstu			0,99
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 12 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Jihomoravský kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - JHM			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	262 382	715 187	160 880
1990	241 823	750 250	151 692
2000	182 704	795 944	163 959
2005	163 135	800 187	167 036
2010	162 565	805 399	186 690
2011	168 031	803 165	195 117
2012	170 460	796 449	201 741
2013	172 886	789 416	207 776
2014	175 874	783 751	213 228
2015	178 921	777 833	218 271
2016	182 280	772 488	224 044
2017	185 660	768 319	229 228
2018	189 153	764 698	233 816
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů JHM - index stáří				Výstupy z výpočtů JHM - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	61,32			1980	36,69		
1990	62,73	1,41	1,02	1990	32,23	-4,45	0,88
2000	89,74	27,01	1,43	2000	22,95	-9,28	0,71
2005	102,39	12,65	1,14	2005	20,39	-2,57	0,89
2010	114,84	12,45	1,12	2010	20,18	-0,20	0,99
2011	116,12	1,28	1,01	2011	20,92	0,74	1,04
2012	118,35	2,23	1,02	2012	21,40	0,48	1,02
2013	120,18	1,83	1,02	2013	21,90	0,50	1,02
2014	121,24	1,06	1,01	2014	22,44	0,54	1,02
2015	121,99	0,75	1,01	2015	23,00	0,56	1,03
2016	122,91	0,92	1,01	2016	23,60	0,59	1,03
2017	123,47	0,55	1,00	2017	24,16	0,57	1,02
2018	123,61	0,15	1,00	2018	24,74	0,57	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		5,19		Průměrný absolutní přírůstek		-1,00	
Průměrný koeficient růstu			1,06	Průměrný koeficient růstu			0,97
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů JHM - index závislosti II				Výstupy z výpočtů JHM - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	22,49			1980	59,18		
1990	20,22	-2,28	0,90	1990	52,45	-6,73	0,89
2000	20,60	0,38	1,02	2000	43,55	-8,90	0,83
2005	20,87	0,28	1,01	2005	41,26	-2,29	0,95
2010	23,18	2,31	1,11	2010	43,36	2,10	1,05
2011	24,29	1,11	1,05	2011	45,21	1,85	1,04
2012	25,33	1,04	1,04	2012	46,73	1,52	1,03
2013	26,32	0,99	1,04	2013	48,22	1,49	1,03
2014	27,21	0,89	1,03	2014	49,65	1,43	1,03
2015	28,06	0,86	1,03	2015	51,06	1,42	1,03
2016	29,00	0,94	1,03	2016	52,60	1,54	1,03
2017	29,84	0,83	1,03	2017	54,00	1,40	1,03
2018	30,58	0,74	1,02	2018	55,31	1,31	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		0,67		Průměrný absolutní přírůstek		-0,32	
Průměrný koeficient růstu			1,03	Průměrný koeficient růstu			0,99
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 13 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Olomoucký kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - OLK			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	156 584	403 094	82 605
1990	139 824	422 841	79 721
2000	106 537	451 278	87 756
2005	94 256	453 971	90 934
2010	91 795	448 607	101 279
2011	92 972	440 747	104 919
2012	93 440	435 300	108 869
2013	94 054	429 863	112 439
2014	94 898	424 947	115 866
2015	95 884	420 019	118 815
2016	96 735	414 933	122 257
2017	97 707	410 336	125 135
2018	98 361	406 113	128 018
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů OLK - index stáří				Výstupy z výpočtů OLK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	52,75			1980	38,85		
1990	57,02	4,26	1,08	1990	33,07	-5,78	0,85
2000	82,37	25,36	1,44	2000	23,61	-9,46	0,71
2005	96,48	14,10	1,17	2005	20,76	-2,85	0,88
2010	110,33	13,86	1,14	2010	20,46	-0,30	0,99
2011	112,85	2,52	1,02	2011	21,09	0,63	1,03
2012	116,51	3,66	1,03	2012	21,47	0,37	1,02
2013	119,55	3,04	1,03	2013	21,88	0,41	1,02
2014	122,10	2,55	1,02	2014	22,33	0,45	1,02
2015	123,92	1,82	1,01	2015	22,83	0,50	1,02
2016	126,38	2,47	1,02	2016	23,31	0,48	1,02
2017	128,07	1,69	1,01	2017	23,81	0,50	1,02
2018	130,15	2,08	1,02	2018	24,22	0,41	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		6,45		Průměrný absolutní přírůstek		-1,22	
Průměrný koeficient růstu			1,08	Průměrný koeficient růstu			0,96
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů OLK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů OLK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	20,49			1980	59,34		
1990	18,85	-1,64	0,92	1990	51,92	-7,42	0,88
2000	19,45	0,59	1,03	2000	43,05	-8,87	0,83
2005	20,03	0,58	1,03	2005	40,79	-2,26	0,95
2010	22,58	2,55	1,13	2010	43,04	2,25	1,06
2011	23,80	1,23	1,05	2011	44,90	1,86	1,04
2012	25,01	1,21	1,05	2012	46,48	1,58	1,04
2013	26,16	1,15	1,05	2013	48,04	1,56	1,03
2014	27,27	1,11	1,04	2014	49,60	1,56	1,03
2015	28,29	1,02	1,04	2015	51,12	1,52	1,03
2016	29,46	1,18	1,04	2016	52,78	1,66	1,03
2017	30,50	1,03	1,04	2017	54,31	1,53	1,03
2018	31,52	1,03	1,03	2018	55,74	1,44	1,03
Průměrný absolutní přírůstek		0,92		Průměrný absolutní přírůstek		-0,30	
Průměrný koeficient růstu			1,04	Průměrný koeficient růstu			0,99
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 14 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Zlínský kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	142 665	373 339	74 653
1990	129 798	395 682	72 218
2000	98 808	417 132	81 950
2005	86 595	417 475	86 072
2010	82 751	411 904	95 706
2011	83 903	406 257	98 870
2012	84 163	401 633	101 897
2013	84 554	397 208	104 537
2014	84 963	393 025	107 273
2015	85 652	388 916	110 108
2016	86 293	384 285	113 120
2017	87 104	380 106	115 846
2018	87 958	376 378	118 585
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů ZLK - index stáří				Výstupy z výpočtů ZLK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	52,33			1980	38,21		
1990	55,64	3,31	1,06	1990	32,80	-5,41	0,86
2000	82,94	27,30	1,49	2000	23,69	-9,12	0,72
2005	99,40	16,46	1,20	2005	20,74	-2,94	0,88
2010	115,66	16,26	1,16	2010	20,09	-0,65	0,97
2011	117,84	2,18	1,02	2011	20,65	0,56	1,03
2012	121,07	3,23	1,03	2012	20,96	0,30	1,01
2013	123,63	2,56	1,02	2013	21,29	0,33	1,02
2014	126,26	2,63	1,02	2014	21,62	0,33	1,02
2015	128,55	2,29	1,02	2015	22,02	0,41	1,02
2016	131,09	2,54	1,02	2016	22,46	0,43	1,02
2017	133,00	1,91	1,01	2017	22,92	0,46	1,02
2018	134,82	1,82	1,01	2018	23,37	0,45	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		6,87		Průměrný absolutní přírůstek		-1,24	
Průměrný koeficient růstu			1,08	Průměrný koeficient růstu			0,96
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů ZLK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů ZLK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	20,00			1980	58,21		
1990	18,25	-1,74	0,91	1990	51,06	-7,15	0,88
2000	19,65	1,39	1,08	2000	43,33	-7,72	0,85
2005	20,62	0,97	1,05	2005	41,36	-1,97	0,95
2010	23,24	2,62	1,13	2010	43,32	1,97	1,05
2011	24,34	1,10	1,05	2011	44,99	1,66	1,04
2012	25,37	1,03	1,04	2012	46,33	1,34	1,03
2013	26,32	0,95	1,04	2013	47,61	1,28	1,03
2014	27,29	0,98	1,04	2014	48,91	1,31	1,03
2015	28,31	1,02	1,04	2015	50,33	1,42	1,03
2016	29,44	1,12	1,04	2016	51,89	1,56	1,03
2017	30,48	1,04	1,04	2017	53,39	1,50	1,03
2018	31,51	1,03	1,03	2018	54,88	1,48	1,03
Průměrný absolutní přírůstek		0,96		Průměrný absolutní přírůstek		-0,28	
Průměrný koeficient růstu			1,04	Průměrný koeficient růstu			1,00
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Příloha č. 15 Podkladová data a výstupy z výpočtů - Moravskoslezský kraj

Obyvatelstvo podle věkových skupin v období 1980-2018 - MSK			
Rok	0-14	15-64	65+
1980	317 872	827 222	133 051
1990	287 260	873 117	139 162
2000	218 424	897 987	157 126
2005	188 240	895 746	166 783
2010	178 467	875 959	188 794
2011	178 888	857 430	194 295
2012	178 845	846 615	201 142
2013	178 789	835 577	207 466
2014	179 545	824 734	213 397
2015	180 263	813 948	219 100
2016	181 261	802 969	225 649
2017	182 087	792 722	231 077
2018	183 324	783 759	236 216
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů MSK - index stáří				Výstupy z výpočtů MSK - index závislosti I			
Rok	Index stáří	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index závislosti I	1. diference	koeficient růstu
1980	41,86			1980	38,43		
1990	48,44	6,59	1,16	1990	32,90	-5,53	0,86
2000	71,94	23,49	1,48	2000	24,32	-8,58	0,74
2005	88,60	16,67	1,23	2005	21,01	-3,31	0,86
2010	105,79	17,19	1,19	2010	20,37	-0,64	0,97
2011	108,61	2,83	1,03	2011	20,86	0,49	1,02
2012	112,47	3,85	1,04	2012	21,12	0,26	1,01
2013	116,04	3,57	1,03	2013	21,40	0,27	1,01
2014	118,85	2,81	1,02	2014	21,77	0,37	1,02
2015	121,54	2,69	1,02	2015	22,15	0,38	1,02
2016	124,49	2,94	1,02	2016	22,57	0,43	1,02
2017	126,90	2,42	1,02	2017	22,97	0,40	1,02
2018	128,85	1,95	1,02	2018	23,39	0,42	1,02
Průměrný absolutní přírůstek		7,25		Průměrný absolutní přírůstek		-1,25	
Průměrný koeficient růstu			1,10	Průměrný koeficient růstu			0,96
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			

Výstupy z výpočtů MSK - index závislosti II				Výstupy z výpočtů MSK - index ekonomického zatížení			
Rok	Index závislosti II	1. diference	koeficient růstu	Rok	Index ekonomického zatížení	1. diference	koeficient růstu
1980	16,08			1980	54,51		
1990	15,94	-0,15	0,99	1990	48,84	-5,67	0,90
2000	17,50	1,56	1,10	2000	41,82	-7,02	0,86
2005	18,62	1,12	1,06	2005	39,63	-2,19	0,95
2010	21,55	2,93	1,16	2010	41,93	2,29	1,06
2011	22,66	1,11	1,05	2011	43,52	1,60	1,04
2012	23,76	1,10	1,05	2012	44,88	1,36	1,03
2013	24,83	1,07	1,05	2013	46,23	1,34	1,03
2014	25,87	1,05	1,04	2014	47,64	1,42	1,03
2015	26,92	1,04	1,04	2015	49,06	1,42	1,03
2016	28,10	1,18	1,04	2016	50,68	1,61	1,03
2017	29,15	1,05	1,04	2017	52,12	1,44	1,03
2018	30,14	0,99	1,03	2018	53,53	1,41	1,03
Průměrný absolutní přírůstek		1,17		Průměrný absolutní přírůstek		-0,08	
Průměrný koeficient růstu			1,05	Průměrný koeficient růstu			1,00
Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování				Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování			